

NÉPÜNK

Főszerkesztő: Wasserstrom Sándor

ZSIDÓ HETILAP

Felelős szerkesztő: Leitner Zoltán

Az Országos Zsidó Párt
kongresszusa elé

Csak összefogni!

Tenger mellett élő emberek bizonyos előjelekből már akkor észlelik a vihar közeledtét, amikor annak semmi nyomát nem látni. Azok pedig, akik a politika oceánjának örtornyaiban tartózkodnak, szintén érzik, mikor következik be az a politikai vihar, ami hozhat kormányválságot, új parlamenti választásokat és mindazt, ami lényegében a politikai élet zajlását jelenti egy-egy ország életében.

Ennek a viharelőtti hangulatnak jegyében ül össze az Országos Zsidó Párt vezérkara Bucureștiben, hogy megbeszélje mindazt, ami eddig volt és amit ezután terveznek tekintettel a közeledő új választásokra. A kormányknak lejár a mandátuma és a törvény szabályai szerint el kell következnie az, hogy megkérdézzék az ország lakosságát, milyen kormányt akar maga fölé állítani. Románia csaknem egymillió főnyi zsidósága nem tud beleszólni abba lényegesen, hogy milyen legyen a kormány. Mindenesetre hő óhaja, hogy olyan rendszer maradjon, amely a polgárjogokat, az alkotmányos formákat minden tekintetben tiszteletben tartja és nem akar sem jobb, sem baloldali veletlenszerű irányzatot. De a két legfőbb alkotmányos tényező, a koronán és a népen kívül, a zsidók hangja lényegesen nem szólhat ebbe bele.

A zsidóságnak ezzel szemben más feladata van. Es pedig az, hogy arról döntsön, vajon önmaga politikai beállítottságát miképpen képviseli a közeljövőben. A zsidóság rájött arra, hogy nem lehet román pártok betárolkodtja, ami az illető pártok sem lehet feltétlenül hasznára, mert jó agitációs eszköz a mai atmoszférában, ha egy párta ezt mondja, hogy „elzsidósodott”. A kisebbségi pártok keretei között sem maradhat meg, bárha az ottlévő zsidók nehezen tudják már rászánni magukat, hogy politikai felfogásukat megváltoztassák. A fiatal feltörekvő generáció azonban tisztán látja, hogy a zsidóság nem lehet kisebbségi pártok kisebbsége.

Egyetlen egy út áll tisztán a zsidóság politikai jövőjét illetően. A zsidóság keretein belül, mint zsidók szervezkedni, megszerezni annyi szavazatot, amennyi megfelelő parlamenti képviselőt is jelent.

De lesznek ennek a fővárosi értekezletnek más fontos problémái is. Elsősorban az, hogy az Uniunea Evreilor Roman-nal kötött megállapodást, amely az együttműködésre vonatkozik, fenntartsák a jövőben, vagy sem? Tekintettel arra, hogy a rendkívül feszült zsidóellenes hangulatban belső harcot folytatni az esztelenül volna határos, a magunk részéről úgy véljük, hogy a további együttműködés rendkívül fontos az egész ország zsidósága számára. Az Országos Zsidópárti vasárnapi gyűlésén a legbékésebb atmoszférának kell uralkodni, félretéve minden más érdekelt és csupán egyetlen egyet szem előtt tartani: azt, hogy a romániai zsidóságnak

Dr Pop Valér megnyugtató nyilatkozatot adott, a „Népünk” útján a nemzetvédelmi törvénnyel kapcsolatosan

A román elemnek az ipar és kereskedelembe való fokozatos bekapcsolásával nem akarom mások elnyomását — mondta az iparügyi miniszter.

București. — Dr Klein Miksa clujai ügyvéd, lapunk állandó és kiváló munkatársa beszélgetést folytatott dr Pop Valér kereskedelmi és ipari miniszterrel és a nagyérdemű beszélgetést alant közöljük:

Az iparügyi minisztérium fényes fogadótermében a Delegația Economica tart ülést. Costinescu, Sassu, Cancicov, Pop Valer miniszterek reggel kilenc óra óta vitatják az ország legfontosabb gazdasági problémáit. Közben mind többen és többen gyűlnek össze a minisztérium előszobájába, de a szef de cabinet könyörtelenül elutasítja mindazokat, akik nincsenek rajta a bejelentettek listáján.

Hosszas várakozás után vége az ülésnek. Kezddőnek a fogadások. Amikor dr Pop Valér miniszter kilép az ajtón és dr Klein Miksa üdvözlő mint régi ismerőst, időt szakít magának a miniszter, hogy beszélgesse a legaktuálisabb kérdésekről. A miniszter jövedvű, nem látszik rajta a hosszú izgalmas ülés tartama. Barátságos és a következőket mondja:

— Igaztalanul támad engem a zsidóság egyrésze. Nem vagyok ellensége a zsidóságnak, amint hogy igaztalanul vádolnak engem a többi kisebbségek is. Én a nemzeti ipar és kereskedelem védője vagyok és teljesen egyenlő mértékkel bírálok el az élfem kerülő kérdéseket. Hidd el nekem, hogy a kérdések elintézésénél nem vezettem magam vallási vagy nemzetiségi szempontoktól. Ezt az állítást az akták ezrelve tudom igazolni. Igaz, hogy a román elemet fokozottabb mér-

tékben akarom bekapcsolni az ipar és kereskedelem vérkeringésébe, de ezt nem akarom tenni mások elnyomásával.

— Engem magasabb szempontok vezetnek terveim megvalósításában és nem elnyomás a célom. Ha nem így cselekednék, úgy akkor a vasgárdák ideológiája nyerne gyakorlati megvalósítást és ez veszedelmet jelent az országra. En jó akarok, jó cselekszem és van erőm, hogy meggyőződésemnek érvényt is szerezzek.

A miniszter arca egészen kipirul, míg ezeket mondja. Szavait megfontoltan ejti ki, mintha tudná, hogy nyilatkozata a közvélemény elé kerül. Kétségtelen, hogy a miniszter erősen nacionalista érzelmű, de most úgy látszik, mintha valóban mérsékletet akarna tartani intézkedéseiben.

— Szabad miniszter ur most megtett kijelentéseidet a nyilvánosságunk is átadnom egy elterjedt ardeali zsidó lapon, a „Népünk”-ön keresztül?

— Hogyne — feleli nyugodtan — sőt felhatalmazlak arra, hogy ezt a zsidóság előtt hangoztassad. Az én objektívitásom joggal követelhet másoktól is objektív megítélést.

Meleg kézzorítással bucsuzik hűséges munkatársunk az iparügyi miniszterrel, aki kétségtelenül egyik legmarkánsabb tagja a jelenlegi kormánynak és reméljük, hogy törvényjavaslata valóban vagy lekerül a napirendről, vagy enyhén és zsidókra nem károsan kerül majd a hivatalos lapba és onnan a gyakorlatba.

A 220 át nem vett certifikátot az angol kormány oszlja szét

London. — Az angol alsóház egyik legutóbbi ülésén Ormsby Gore nagyérdemű kijelentéseket tett a legutóbb kiadott palesztinai certifikátokkal kapcsolatban. Tudvalevőleg a Jewish Agency csupán a német zsidók részére kiutalt 400 certifikátot vette át, mert ezek bevándorlását a Central Council for Germany Jewry szervezet finanszírozta.

Mander képviselő kérte: Tudja-e a miniszter, hogy a Jewish Agency visszautasítása a mandátum kigúnyolása és mit szándékozik tenni, hogy a zsidók ebbeli lépését elensúlyozza?

Ormsby Gore gyarmatügyi miniszter: A

össze kell tartani, mert ez az egyetlen hathatós eszközünk arra, hogy kiparírozzuk mindazokat az adáz támadásokat, amelyek nap mint nap — szélsőjobboldali részről — érnek bennünket.

képviselő tudják, hogy erre vonatkozólag a zsidók peticionáltak, azonban a 220 certifikátot mégis kiadják majd, ha nem a Jewish Agency, akkor a palesztinai kormány.

Crossby képviselő kérte: Miért hagyja magát a kormány a zsidóktól meglenyegtetni?

Ormsby Gore miniszter válasza: Nem fenyegetett meg bennünket a Jewish Agency a legkisebb mértékben sem. A bevándorlási departement önmaga fog intézkedni, hogy ez a 220 certifikát kioszoldjék és bizonyos, hogy ezek igénybe lesznek véve még akkor is, ha azok kiosztását az ismert okoknál fogva a Jewish Agency meg is tagadta.

Ha ennek a testvéri összefogásnak jegyében határozzák el a jövődi munkaprogramot, akkor a zsidóság nyugodtabban bízhat önmagában és boldogulásának jövőbeni lehetőségeiben.

A cionista világkongresszus és a Mizrahi

Azok a felfogásbeli különbözőségek, amelyek a cionista szervezeten belüli frakciók szükségességét igazolják: még nem nyertek megoldást. Így a Mizrahi létjogosultsága is minden vitán felül áll. Még nem teheti le a fegyvert és épen úgy, ahogy 35 esztendővel ezelőtt, most is fennáll a mizrachisták főprogramja, amely nem mond mást, minthogy Palesztinát vallási alapon lehet csak felépíteni, hogy valóban zsidó ország legyen s hogy a vallásos zsidó tömegeket a gáluti országokban meggyerje a cionizmusnak. Palesztina még mindig nem elég vallásos és a hitéhez ragaszkodó tömeg még mindig nem áll osztatlanul a Palesztina-építés mellett.

Mindkét részről történtek hibák, amelyek következményeit a mozgalom nagyon is megerzi. A cionista települések vallási beállítottsága még most is nagyon sok kívánnivalót von maga után, viszont a vallásos tömegek egyrésze még mindig távol áll, sőt ellenségesen néz a heroikus munka irányába. Másrészt állnak ma, ha mindkét részről ezek a hibák elimináltak volna.

Most, amikor újra világkongresszus előtt állunk, újra felmerül bennünk a fájdalom, hogy a vallásos zsidó tömegek nem vették eléggé szívükre Palesztina felépítésének ügyét és a Herzl által létesített zsidó parlamentben, ha majornálunk volna annak delegátusait, akkor a Mizrahi valóban elérte volna azt a célt, amelyet 35 évvel ezelőtt maga elé tűzött. Különösen most az elkövetkező kongresszuson lett volna fontos, hogy nagy tömegeket reprezentált volna a Mizrahi, mert most már egy létező 440.000 zsidó magába foglaló zsidó Palesztináról van szó. pozítv munkáról és nem elméleti kérdésekről. Most már minden határozat az életet jelenti, nem papír-ország, hanem élő-eleven, lüktető kis ország, amelyben érvényt is lehet szerezni mindazoknak a határozatoknak, amelyeket hozunk. Herzl idején csak a jövő zenéje volt minden, ma azonban készfelfogható valóság. Ma, amikor alig van zsidó család Kelet Európában, amely ne lenne érdekelve személyileg is Palesztinában, rokona, hozzátartozója, vagy legrosszabb esetben egy jóismerőse útján, amikor az Águda minden Mizrahi mozgalmat hiszgesen lemásol, ma különösen fontos volna a Mizrahi döntő szava és hatalma. Kétségtelen, hogy a cionisták megmutatták, hogy miképpen kell egy hatalmas szervezetet létesíteni, amely szükséges ahhoz, hogy a zsidó millióknak jobb és biztosabb életlehetőségeket biztosíts. Ha nincs ez a szervezet, nincs Balfour deklaráció, nincs a zsidóságunk joga sem ahhoz, hogy követelje magának azt a helyet, amelyre történelmi jogot formálhat.

A Mizrahi szervezet büszke lehet arra, hogy a nagy világszervezet keretei között hozzájárult ahhoz, hogy kiépüljön a szervezet és valami nagyot, maradandót alkotott a zsidó jövő szempontjából. Amíg a vallásos zsidó tömegek még eddig a Palesztina felépítésében részt nem vett része nem ismeri fel annak a micvoh-nak életbevágó fontosságát, amely a zsidó palesztinai építést épen oly fontosnak tartja, mint más előírását szent Toránknak, amíg a vallást neglígáló fel nem ismerik annak alapvető fontosságát, hogy szombat tartása és a Tóra parancsainak betartása az országépítés alapvető attribútuma:

addig a Mizrahi léte életbevágó fontossága a nagy országépítés szempontjából. Példa erre Ormsby Gore angol gyarmattügyi miniszter kijelentése, amit nemrégiben tett dr Herczog grand-rabbi előtt, amikor kijelentette, hogy nem érti meg, hogy a Tóra és a próféták népe miért vallástalan Erec Jiszraelben. Nem szabad előforduljon, hogy egy kiváló angol miniszter fejesse ki rosszallását a palesztinai vallástalanság miatt.

Sok feladat vár a Mizrachira a legközelebbi világkongresszuson és reméljük, hogy azok a cionisták, akik tudatában vannak felelősségüknek, nem fogják elkövetni azt, amit az előző kongresszusokon megtettek: nem fognak negatív magatartást tanúsítani a Mizrahi követeléseivel szemben, amely a zsidóság létalapját jelenti.

Just Móse.

Halálraítéltek egy zsidó vádlottal Varsóban

Varsó. — A varsói kerületi törvényszék a napokban megtartott tárgyaláson halálra ítélte Juda Leib Chatzkelevitz 33 éves szabót, aki Kalusnyban 1936 június 11-én agyonlőtte Jan Bujak őrmestert, aki korábban a 7. ulanuszredben felelőse volt. Ez a gyilkosság volt aztán előidézője a Minsk-Mazowiecban lezajlott pogromnak. Tizenhat elmeszákertő vizsgálta meg a gyilkos elmebeli állapotát és dacára annak, hogy mérsekelte beszámíthatóságot állapítottak meg nála és hogy tetteit nem mindenben lehet felelősé tenni, az ítélethozatalnál ezt nem vették tekintetbe. Az ítélet indoklásában kimondták, hogy a lakosság egyrészeinek hangulatát tükrözve vissza Chatzkelevitz tette. Előre megfontolt szándékkal cselekedett és tettének súlyosságáról tudomással bírt. A halálos ítéletet azért is kimondták, mert az áldozat a lengyel hadsereg tagja volt és meg kellett mutatni, hogy nem lehet büntetlenül kiontani egy lengyel katonát vért. A védők felelősek a rendkívül súlyos ítélet ellen.

Zelensky államügyész vádbeszédében hivatkozott arra a visszhangra, amelyet a per a nyilvánosság körében előidézett. Nem igazolódott be az, amit a vádlott állított, hogy azért követte el tetteit, mert katonai szolgálata alatt az őrmester rosszul bánt vele. A lengyel hadseregben nem tesznek nemzetiségi vagy vallási különbségeket. Viszont igaz az, hogy nem politikai összeesküvés volt, hanem a gyilkos saját elhatározásából követte el tetteit.

tét. Inkább közel áll a valósághoz, az, hogy akkoriban egy Zilich nevű zsidót öltek meg s a akosság nagyon fel volt habborodva emiatt s a zsidó újságok írták, hogy addig nem lesz nyugta a halottnak, amíg bosszút nem állnak haláláért.

A védők természetesen más nézetet voltak. Első felszólaló Dombrowsky nem-zsidó védő volt, aki élesen tiltakozott az ellen, hogy zsidókérdést csinálnak ebből. Úgy vélte, hogy közönséges gyilkosság perben lép fel védőként és most kiderül, hogy politikai motívumokat is visznek bele. Nincsen igazuk azoknak a nemzeti demokratáknak, akik azt hiszik, hogy csak ők a jó lengyel hazafiak. Ő is tartja magát legalább olyan jó lengyelnek, mint a többiek és csak beszámíthatatlan, felelőtlen emberek képesek arra, hogy ebből az ügyből zsidó és lengyel ügyet csináljanak. Egy abnormális ember cselekedete ez, akit az elmekórházban kellene tartani és nem „nemzeti ügyvé” felülni, ahogy azt az antiszemíták teszik. Honigwill védő szintén tiltakozik az ellen, hogy e per folyamán az egész zsidó népet a vádlottak padjára ültesék. Rosenzweig ügyvéd nem tudta megtartani védőbeszédét, mert a nagy izgalomban elájult. Chatzkelevitz, a vádlott, utolsó szó jogán néhány értelmetlen szót mondott és csak annyit lehetett érteni, hogy Bujak őrmester őt megakarta ölni egy fűrdés alkalmával.

Agyonlőtte magát egy chasszid zsidó felesége sirján

Lehetne írni róla egy misztikus chassid drámát. Lehetne vele hatalmas riportban foglalkozni, lélekbuvárlatot folytatni és kikutatni pszichoanalitikai alapon, hogy miképpen jut egy vallásos, chassid beállítottságú zsidó odáig, hogy szerelmi bánatában öngyilkos legyen.

Ez történt mostanában egy lengyelországi városkában, Lencsicsben. Hosszu évtizedekig élt ott boldog házasságban feleségével, Jicchok Mose Ickovits nevű chassid zsidó. Két évvel ezelőtt meghalt a felesége és Ickovits azután idegenül ténfergett tovább földi útján. Elvesztette minden életkedvét, s míg korábban szorgalmasan dolgozott, járta a templomot, élte az istenfélő, dolgos chassid zsidó életét, addig most már elvesztett életkedvvel, már csak jött-ment és nem érdekelt semmi. Sok-sok vallásos zsidó szereti életparját, hiszen náluk alig fordul elő házasságtörési eset, de viszont egy feleség halálakor „az Ur adta, az Ur vette” elvvel vigasztalódik rendszerint. De nem így a hatvanhét éves Ickovits. Nem találta helyét s azt hitte, hogy vigaszt talál

abban, ha másik feleséget visz házába. Csálódott. Ezzel a feleséggel még nagyobb csalódás érte.

Ki tudja, mi játszódott le ennek az embernek lelkében? De végül zsidóknál — vallásos embereknél nagyon ritka — elhatározásra jutott. Egy reggel korán elment a rituális fürdőbe, megfürdött előírás szerint, s azután egyenesen kiment a temetőbe, felesége sírjához. Annak az asszonynak sírjához, akit életénél is jobban, de sokkal jobban szeretett. És ott elővette revolverét és egyetlen lövéssel kioltotta életét. Amikor rátaláltak, nem volt már benne élet. Mellette a Jomkippur machzor fektült, fellepőzva benne a „viddui” s hogy a szellő el ne lapozza a helyet, még arra is volt gondja, hogy egy kavicsot tegyen a lapra, amelyből utolsó fohásza szállott az Egék Urához.

Zsidó felfogás szerint nincs bünbocsánat öngyilkosságra, akkor sem, ha bármily érzés is lett a tettnek okozója. Egy hatvanhét éves chassid zsidó „szerelmi bánatában” agyonlőtte magát, nem tartozik a mindennapos események közé. Lencsics lengyelországi zsidó városka tudja felmutatni ezen a téren az utolsó lépést.

Érdekes megkapó emberi tragédia, furcsa korunk egyik éles fotográfiája, amikor a leromlott idegek nem bírják a további harcot és így tesz pontot életé végére. Modern chassid dráma ez? Nem tudjuk, de hogy megrázóan érdekes, — az kétségtelen.

Feldman tábornok halála

Az utóbbi napokban a világesemények homlokterében Tuchacsenszkinek és hét más tábornoknak kivégzése állott. Mi nem kutatjuk okát annak, hogy miért van ilyen nagy pálság a szovjetben. Miért harcol Sztalin és pégeztet ki embereket, akik állítólag árulók voltak. Különben is, ez az „áruló” szó nagyon relatív, különösen mióta világ-nézetek harcát éljük. Sőt, egyvilágézetű emberek véleménykülönbsége is „árulóvá” tehet egy embert — a másik felfogása szerint. Hogy mi van Oroszországban, e lap hasábjainak érdeklődési körén túl esnek. Csak egy fogott meg bennünket: hogy a tábornokok között volt néhány zsidó is. Hogy hányan voltak, azt nem tudjuk, mert az orosz nek megött is lehetnek zsidók. De egy bizonyos, hogy a kinevezett Feldman tábornok — zsidó volt. Vajjon mit érezett ez a Feldman, amikor agyonlőtték? Amikor tudta, hogy életének percei meg vannak számlálva. Bizonyára a snár orosz gettó gyermeke volt. Mennyi lelki harc és mennyi testi erőfeszítés kellett ahhoz, hogy egy Feldmanból — szovjettábornok lehetett, és amikor e csuespontra ért, egy fegyvergolyó tett pontot életére. Bűnös volt? Ártatlan? Ki tudja. Mi sem kutatjuk. Már azért sem, mert nem is tudjuk, hogy a szovjetben

mi is a „bűn”? A pádrat azt mondja, hogy ország és hazadrulást követték el és összesküdték Stalin ellen. A moszkoiak nem hiszik el a pádrakat, a mi, akik távol vagyunk, semmit sem tudhatunk. Csak annyit, hogy a szovjet már régóta óta egymástól gyilkolja legjobbjait. És hogy mennyire nem „zsidó a szovjet”, azt nem csupán Feldman tábornok tragédiája jelzi, hanem az is, hogy a hírek szerint egyenesen zsidóellenes irányzat ütötte fel fejét a proletárdiktatúra országában is, ott, ahol „minden ember egyforma”. Ugyázták, ott is meg van a zsidókra vonatkozólag világszerte elismert feltétlen jog: és pedig az, hogy Feldmannak és a többi zsidónak is joga van megdöglenni, ha a vörös cár akarja, vagy barna császár, vagy a fekete diktátor. Meglátani joguk van, és a pégen kiderül majd, hogy bár Hitler szerint minden zsidó kommunista és minden kommunista zsidó, azért Oroszországban is üldözik a zsidókat. Ezt ugyan nem a Feldman esete mutatja, de ezernyi más kiszibárgott hír, amely igazolja feltételeinket. A szovjet sem filó, hanem inkább antisemita — és ez a legnagyobb csalódása a hitleristáknak — és a bolszeitálkal szimpatizáló zsidóknak is.

A „Hapag” jubileuma

A Harmadik Birodalom a napokban ünnepli a Hamburg-Amerika Linie fennállásának kilencvenéves jubileumát. Hogy mi köze ennek a zsidósághoz? Sok és semmi. Sok annyiban, hogy volt vezérigazgatója: Albert Ballin nékiül egy kis kaliberű, helyiérdéki hajózási társaság volna a Hapag, amint hívják és is volt, amikor azt Ballin átvette, mint vezérigazgató. Bámulatos szorgalommal, nagy-

szertü szervezőképességgel a kis vállalatból egy világszerte ismert nagy tengeri hajózási társaságot létesített, mondhatjuk azt is, hogy ő volt magvetője annak, hogy a német tengerész-nép is lett. Ballin nem volt „zsidó”, hanem 100%-os német. Nem tévesen, ezer százalékos német. Többnek érezte magát, mint más, mert tudta azt, hogy olyannal ajándékozta meg a németézetet, amely világban előrelátó pozíciókat hallatlan mértékben emelte. Ballin volt a németek tengeri hatalmának legékezőbb szimbóluma és reprezentánsa.

Most pedig a jubileum alkalmából a „Der deutsche Seeman” ünnepi cikket ír a Hapagról, de nem említi egy szóval sem azt a férfit, aki naggyá tette ezt a vállalatot. Egy másik német tenderészeli újság minden igazságtáncát képét közli, de Ballinét nem, aki Wilhelm császár baráti köréhez tartozott. Aki annyira német volt, hogy az összemláskor bátrabb volt, mint a hercabátszuce császár, aki Hollandiába svédoköt, bátrabb, mint Ludendorff, aki a svédok vendégszeretetét vette igénybe. Ballin büszkébb lélek volt, mint ezek, mert nem bírta túlni a tragédiát és 1918 november 9-én agyonlőtte magát. Volt egy hajó is, amely nevével viselt, de azt is átmézölték és most ott sem szerepel neve. Max Nordau megírta, hogy Ballin élete és tragédiája, a legtipikusabb tragédiája a német asszimilációnak. Ez már csak befejezése az eddigi tragédiának, hogy amikor a naggyá tett világhírű vállalat jubilál, meg sem említi Ballin nevét. A legasszimilánsebb és legtragikusabb sorsu német zsidó nevé!...

EGY ESELT 1906-BOL. NINCS ZSIDÓ MAMZER

Az orosz-japán háborút követő években, 1906-ban két pinski leány eljött briszki városba és ott egy kávémezt létesítettek. Előtt az időtől kezdve ezeknél gyűltek össze az összes briszki forradalmi ifjak. Itt prédikáltak legelőbb a szocializmust és a szabad szerelmet. Addig magyarázták ezt, amíg egy leány teherbe esett. Akkor még nagyobb probléma volt ez, mint manapság és az eredménye: egy fia lett. Anyja, egy szegény özvegyasszony, nem sokat tekerődzött, hanem nyolc napra zsidóstant akarta. De a majt nem akart jóani. Egy mamzer (löröngytelen kölyök!) nem megyek circumcizióznáni. Az asszony elment reb Chaim Briszker-hez, a rof-hoz. A templom előtt járkált gyors léptekkel mögötte a szegény özvegyasszony sirdoált.

— Miért sírsz jóasszony? — kérdi a rof, mire az asszony kiönti szívét. A rabbi felháborodott és azonnal hivatta a saktert.

— Hogy merészelte nem-et mondani, amikor az asszony hivott, hogy egy zsidó gyermeket felneveljen Ábrahám szent szülőjébe. Honnan merítettél ezt a bátorságot — villámolt a rabbi szemre. Azonnal hozzanak egy kocsi és menjenek a briszmitól végrehajtani. Reb Chaim, a rabbi maga is a kocsira ült és elment a leány-nyájának. Ezzel az egy gesztussal más belátásra állta az eddigi fel-fogást. Ezután nem egy tőroengyelen zsidó gyereket lettek oda lakása lépcsőjére és ő valamennyit felvette az Ábrahám szülőjébe. Nincsenek zsidó mamzerok, mind kóser és „ehrelek”. Sziklaszárdan kitarított megyőződése mellett és legfontosabb volt számára — az ember — a zsidó ember!

A BRISZKI-LITOVSKAI RABBI

Gyermekkorom emlékei, olyan emlékek, amelyek sok zsidónak megoannak, akik zsidó milióban nevelkedtek fel. Az én emlékeim legfeljebb azért is érdekesek, mert Breszlitovszkában születtem és ott élttem le fiatal éveimet. Bár ma már Európai horizontom van, mégsem tudom egy pillanatra sem elfeledni gyermekkori emlékeimet.

A BRISZKI RÓF

Még ma is előttem látom éles és néha vad tekintetű, ami remegéssel töltött el mindenkit, aki rátekinített. Gyors léptekkel járta körül a templom körül járdát és ugyanannyi gyors elhatározással döntötte el a legsúlyosabb kérdéseket is. Gaonikus koponyája nem engedte, hogy sokáig töprengjen egy-egy kérdésen, hanem gyorsan döntött a nagy kérdésekben. Akár kőszágról volt szó, akár magánról, mindig gyorsan halározott és mondotta ki döntő véleményét.

Reb Chaim Szolomieltsiknak hívták. Jozsef Bernek, híres atyjának halála után vette át a rabbi széket, kezdetben sokszor órákig töprengött egy-egy súlyosabb kérdés felett. Különösen a kóser és tréfli kérdésben volt nehéz dönteni, különösen nehéz volt ez Briszkben, ahol a sakterek maguk is rendkívül nagy tudásúak és amikor egy-egy kérdéssel a rabbihoz jöttek, az azt jelentette, hogy rendkívül esetről van szó, amelyben ők maguk nem bízzák a döntést, csak a rabbi. Inkább a Rabbammal foglalkozott, mint a Jajre-déc-nel, ezért

nál számára különösen nehéz, ha a kóser és tréfli kérdése felvetődött, rabbiágának kezdetén. Számos összeütközése volt a briszki dajenekkel, ezért elhatározta, hogy mint a többi talmudikus kérdésben, úgy ebben is tökéletesen fogja magát. A dajen meg különösen híres volt ebben a szakban. Úgy is neveztek: der katzeische majrehajro, ami azt jelenti, hogy a mézárások szakembere és arról volt nevezetes, hogy nagyon éves praxszisában nem jelentett ki egy zsidó mézárós által levágott ökröt tréflinek.

EGY FAOLAJ AFFER

Persitz moszkoi zsidó filantróp faolajat küldött nagy mennyiségben a briszki szegényeknek. Pészach előtt elment egy szegény asszony és megkérdezte a rabbit, hogy szabad-e használni a faolajat peszachkor. Azt mondotta rá gyorsan, hogy nem. Viszont egy szomszédasszonya megkérdezte a dajent, az barátságosan válaszolta, hogy igen. Összeszerült a két asszony, pedig a rabbi is összekérült a dajennel és megkérdezte, hogy miért döntött így. Mire az elővett egy könyvet és megmutatta, hogy a faolaj használata megengedett. Szombaton is hirdették a templomokban, hogy szabad a használata, de ettől a perettől kezdve különösen el-mélyült a kérdés és feleletek tömkelegébe. Rövid idő alatt bámulatos eredményeket tudott felmutatni.

Reb Chaim Briszker nagyon gyűlölte a chassidokat és a cionistákat, de mégis előtte a zsidók szeretőbbé lett, mint bármi más. Hogy egy zsidó zsidó segítsen, az több volt számára, mint bármi más. Nem volt rebbe, de azért sokan jöttek általa, mert s ő ezzel szemben tanácsokat adott.

Orth. **גערמקדולות** a Tátra gyöngye **Lőcséfűred** **Levoča**
Szép napos komfortos szobákkal, elsőrangú házi ellátással. Orvosi és pedagógiai felügyelet. Fürdő, sport és játéklehetőségek. **Kérjen prospektust!**

Nehány szó arról, hogy miért nincsenek zsidó filmek?

Nem korszakos jelentőségű, de mert az élet minden megnyilvánulásával foglalkozunk, erről is írunk kell. Ha figyelemmel kísérjük a filmek világát, meglepetéssel állapíthatjuk meg, hogy a világ filmipara nagyrészt zsidó kézben van és mégsem jött ki még egyetlen rendes zsidó történelmi, vagy modern tárgyú zsidó film. Ha jöttek is palesztinai filmek, azok — valljuk be, — elég üresek, gyengék voltak. Ha meg a new-yorki, vagy lengyelországi zsidó filmek kerültek vetítésre, azok is lehetetlen meséjükkel, még rosszabb szereplőikkel és technikájukkal eljártak a zsidó közönséget a filmfő. Egyszerűen csak csodálkozunk ezen. Most, amikor — sajnos — az egész világ „zsidózik”, legfőbb ideje volna annak, hogy akár történelmi filmekben, akár modern zsidó eseményekkel kapcsolatban, valami művészi alkotson, akár az amerikai, akár az európai fejlett filmipar.

Aktuálisá tette ezt a kérdést az, hogy a világhírű Korda-filmek romániai elárúsítását, forgalombahozataltát Janovits Jenő, a kiváló ardeali színigazgató és a művészi érzékű Incze Vilmos bucaresti Gloria filmvállalata vette át Ezek a szakemberek bizonyára jól végzik feladatukat a Korda-filmek terén, de jó volna, ha felhívnák figyelmét Korda Sándornak, a Budapestről elszármazott kiváló szakembernek, aki megteremtette az angolok nemzeti filmiparát, — hogy foglalkozzék zsidótárgyú filmek gyártásával is. Volna ebben üzleti fantázia, mert hiszen nem csupán a zsidók, hanem a világ filmek iránt érdeklődő sokszázmillios közönsége is érdeklődéssel fogadná, ha egy valóban jó és fokézláb filmet nézhetne meg a mozikban. Egy Korda Sándor művészi tehetségét és rátermettségét igényelné egy zsidótárgyú film elkészítése. Jól tenné a romániai expozitúra, ha erre a körülményre felhívna a londoni filmszakvilág figyelmét.

Száz fontot küldött a windsori herceg egy stanislaui zsidó orvosnak, hogy szerelmével megesküdhessen

Lembergí jelentések szerint, két nappal ezelőtti érdekes pénzküldemény érkezett egy stanislaui fiatal orvos címére. Száz fontot tartalmazott a küldemény és a feladója nem volt más, mint a trónjáról lemondott VIII. Edward király, aki néhány nappal ezelőtt vette feleségül Simpsonné asszonyt, szíve választottját, a monsi polóármester előtt. A házasságkötésnek nem volt semmi zsidó vonatkozása, de jellemző arra a megértésre, amellyel Windsor hercege viseltetik minden emberi iránt, az a pénzküldemény, amelyet most ebbe a lengyelországi városkába eljuttatott.

Egy S. nevű fiatal zsidófiú, középiszkolai tanulmányai után Bécsbe ment, hogy az egyetemet elvégezze. Ott tanult, de közben szerelmes is lett egy bécsi kisleányba. De szegények voltak mindketten, nagyon szegények. Ilyen körülmények között házasságot nem köthettek. A fiú gondolt merészet

Dr. Mandel Józsefné Oradea, Cogălniceanu 8. Telefon 64 orth. panzió és izr. diákteanu nyaralótársa Bala Valea Mariel (Jud. Satmare)

Gyermeke iskolába jár? Gondoljon egészségére! Lásd a SENLASLO (Szt. László) fertőtlenítő toalettzappannal Üdül — Fehérül — Fertőtlenül DENTONAL fogpasztával

és nagyot, úgy gondolta, hogy csak szerelmes ember érti meg a másikat és levelet írt a volt angol királynak, amelyben feltárta szomorú anyagi helyzetét és nagy szerelmét, amelyet a bécsi leány iránt érez. Elment a levél és ügylészük, eltalálta azt a kellő pillanatot, amelyben a windsori herceg együttérez minden hasonló sorsban levő emberrel. És a stanislaui orvos megkapta a pénzeslevelet, amelyet várt. Száz font volt benne és azt kívánta neki a volt király, hogy legyen nagyon boldog azzal a leánnyal, akit sorstársául kiszemelt magának.

Egész Lengyelországban beszélnek a páratlan érdekességű eseményről, amely bizonyára bekerül a világsajtóba és csak egy hátránnyal fog járni, hogy mostantól naponta sok ezer levelet fog kapni, mézesheletit egy osztrák kastélyban tőlő herceg, mert minden szerelmes azt hiszi, hogy ő is fog kapni legalább száz fontot tőle. Holott csak az utókorok jár sikerrel az ilyen lépés, akik utánozzák, már nem biztos az eredmény.

Két embert boldoggá tett a herceg, ami bizonyára megédesíti saját boldogságának heteit.

Helmut Hirsch kivégzésének rejtélye

Az új német igazságszolgáltatás furcsa fejezetére tett pontot a német rádiónak egy június 4-iki jelentése. Amint a német leadó bemondta, a berlini népbíróság ítélete alapján kivégezték Helmut Hirsch náclottat, Hirschei házárulás és azon a címen ítélték el, hogy merényletet tervezett a német vezérferfiak ellen. Kezdetben azt híresztelték róla a német sajtó, hogy emigráns, aki titokban visszatért az országába, hogy ott merényleteket kövessen el. Az igazság az, hogy Hirsch a múlt év december 20-án siki-kirándulásra ment és onnan nem tért többé vissza. A csehszlovákiai hatóságok, amelyeket Prágában élő apja felkért a nyomozásra, kiderítette, hogy Németországba ment. Helmut Hirschnek egy Nansen-utletele volt, amelyre a prágai német követség szabályos vízumot adott. A legutolsóinál, hogy Hirscheit egy bírodalmi német kém környékezte meg, átsalta a határon. Lehet, hogy a fiatal fiúnak fejté telebeszélte mindenféle fanasztikummal, aki gyűlölte a nemzeti szocialista rezsimet és meggondolatlanul beleszállt a kelepchébe. Nem is lehet képzelti másként, minthogy a prágai német követség csak „analóknak” protekciójára adta ki egy Staatenlos-utletele a vízumot. Aztán elfoglalt a „merénylőt”, aki nem követelt el semmit. Nem állították bíróság elé, pedig ha lett volna valami nyomás oka annak, hogy bíróság elé állítsák, akkor gondoskodott volna a propaganda-miniszter, hogy megfelelő teátrális beállítással hozzá felelősségre a „zsidó világszesszeküest” és Goebels gondoskodott volna arról, hogy a „zsidó büntársakat” letelepítse. De mindez nem történt meg. Nem pedig azért, mert nem tudtak volna semmi komoly vádat felsorakoztatni egy nyilvános bírósági tárgyaláson.

Tekintettel arra, hogy Helmut Hirsch apja az Egyesült Államokban született és a szerencsétlen áldozat Csehszlovákiában, az amerikai követség washingtoni megbízásból intervenált az irányban, hogy az ítéletet ne hajtsák végre. De anélkül, hogy a Gestapo rejtelmeibe betekintést nyerhettek volna az amerikaiak, névrehajlottak az ítéletet. Nem kétséges, hogy Hirsch a hitleri gyűlöletnek egyik szerencsétlen, ártatlan áldozata. De mert ártatlan volt, nem tilták a világ közönsége elé, hanem „háziilag” intézték el és csak a német Rundfunk-dienst napi propaganda szolgálatába állították be Hirsch tragikus halálát, amely június 4-én be is következett a náci hóhérok jóvoltából...

HELMUT HIRSCH BUCSULEVELE SZÜLEIHEZ

A Németországban kivégezt Helmut Hirsch bucsulevelet írt Prágában élő szüleihez, amely a következőképpen szólt:

Kedves anyám és apám és kedves Käthe! Éppen most közzélek nelem, hogy megkezdtem érdeklődésem beadott kéreányt visszatartották. Itt tartok már. Tudjátok meg, hogy ezekben a súlyos percekben magamra találtam. De az élet minden szépsége előtt áll a kérelhetetlen vége. Ki kell bírni ezt. Ne csüggedjétek! Ne tévónazzatok. Megtanultam, hogy minden kérdésre „igen” mondjak. Nem csupán elhiszni kell a sorsot, hanem szeretni is, úgyahogy adódik. Belső granulációk a törvény, amely után élünk. Ugy értem, hogy belső képmenet teljesen betöltöm és tökéletesség elé haladok. Azal tudok nektek hálás lenni, hogy az utolsó pillanattig is megmutattam, hogy a ti szeretetek és jószándokotokra használom fel, hogy egész emberrel pártját a mai időknek és származásomnak embe...

A levél kissé zavaros érdeklében is. Folytonos utalások olyan kérdésekre, amelyek mi nem érthetünk. Legutolsóinál, hogy nem írtatott egyebet s talán csak a hívek értik meg a fiatalon mártírhalt Helmut Hirsch szavait.

Az ardeali zsidóság legkedveltebb találkozó helye Bucuresztben KATZ orth. restauránt Bucuressti, str. Carol 32. I. emelet

— Eljegyzés. Kain Ignázt szőlőnagybirtokos (Marghita) eljegyezte Fisch Elza urleányt Oradáról. (M. k. é. h.)

x Olcsón nyaralhat Bulz községben (Ladvölgy állomás) Silberstein Bernátnál. Gyönyörű vidék, klimatikus levegő, 500 méter a tenger felett. 25%-os vasúti kedvezmény. Szigorúan orth. kóser konyha. Sinautó csatlakozás a remci Siána-ra. Felvilágosításért forduljon: Silberstein Bernáthoz, Bulz, Gara Valea Iadului.

x Lábfájásoknál meglepő eredményt mutat a Szt. Rókus lábfürdő. Megszűnik azonnal az égető érzés, nem kinosz a cipő, lelohadnak a duzzadások, nem lüsznek a tvukszemek, sőt annyira megpuhulnak, hogy kézzel eltávolíthatók. Bevásárlásnál kérje a zöld csomagoláshu valódi Rókus-sót.

Egy munkás élet határkövénel...

Ötvenéves lett Wasserstrom Sándor, lapunk főszerkesztője

Több mint öt esztendeig dolgozott a legregibb és legkiválóbb oradeai lap-szerkesztő, Fehér Dezső, élete legnagyobb munkáján, amely posthumus műve lett, mert csak halála után jelenhetett meg. De a könyv, amelynek címe: „Oradea és Bihormegye kultortörténetének emlékkönyve” kilencven százalékban készen volt, amikor a kiváló szerkesztő meghalt. Ebben a több mint ezer oldalas könyvben megíródott Oradea városának története és életrajza mindazokról a román, zsidó, magyar vezérferfiakról, akik ennek a városnak fejlesztésében kivették részüket és dolgoztak, alkottak Bihországi felvirágzása érdekében. Ebből a könyvből vettük át alantit cikket, lapunk főszerkesztőjének életrajzát, ahogy azt Fehér Dezső megírta. Nem mi írtuk, hanem egy maradandó munkából vettük ezt át, hogy ne essünk az öndicséret vadjába.

Oradea kulturintézményeinek fejlesztésében, gazdasági, kereskedelmi és ipari hírvének megszerzésében, a magyarsággal egy harci sorban váltak ki alkotómunkájukkal a zsidóság azon kiváló vezérferfiak, akik vallásos szellemük és intézmények megőrzése mellett, mint azt a város történelmének foliánsai bizonyítják, igaz lokálpatriota szerzetelvetek részt mindenkori városunk polgárságának humánus, kulturális és gazdasági alkotó munkásságában. E régi zsidó vezérferfiak példáját követve fejtett ki évek óta a háború és az azt követő nehéz gazdasági években értékes munkásságot Wasserstrom Sándor, aki Oradeán 1887 június 7-én született.

AHOGY EGY ÉLET ELINDUL

Wasserstrom Sándor, ősei és apja tradíciójához híven, előbb a zsidó talmud-iskolában kezdte tanulmányait városunkban, de ambíciója, tudásvágya arra ösztönölte, hogy a világi tudományokkal is felfegyverkezze az élet harcára. Középiskolai tanulmányait részben magánúton, részben a premontrei gimnáziumban végezte és azután a váradí jogakadémia iratkozott be. Jogi tanulmányait azonban, mikor 22 éves korában megöszült, félbeszakította, hogy gyakorlati pályán értékesítse törheterlen akaraterővel tudását és ambícióját. Átvette atyjának detail kereskedését és nagy kereskedelmi szakavatottsággal, szorgalmával olyan engross üzletre fejlesztette, mely országos viszonylatban is erős üzleti aktivitást tudott kifejteni. Hatalmas koncepciójú munkásságát azonban valójában 1918-ban kezdte meg, amikor megvásárolta a Guttmann József-féle, több mint egy század óta működésben levő téglyárat annak örökösétől és a hozzá vásárolt földterületekkel, téglyagyártáson kívül mintaszerű mezőgazdasági tevékenységet is fejtett ki. A téglyagyártó környező terület időközben felparcellázta, 15 utcát kitévő városrészt és a Wasserstrom-kolónia részben felépítését tette lehetővé, az építkezések részére juttatott kedvezmények által.

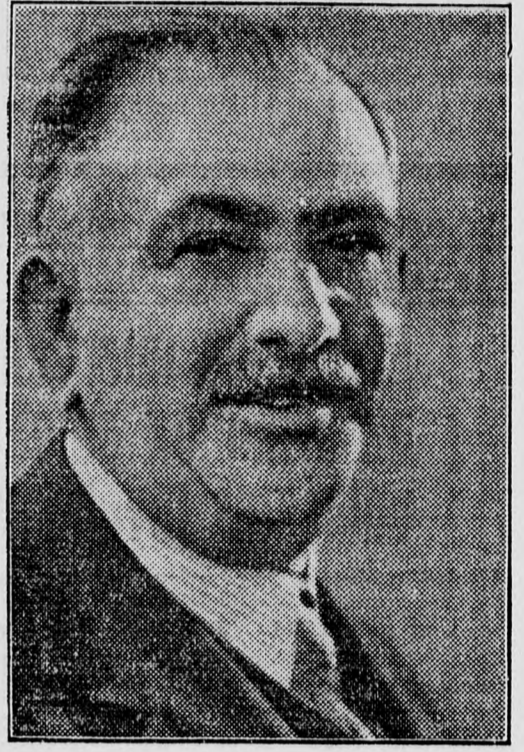
A WASSERSTROM TELEP. AMELLEN MEG A TÖRÖK HÓDOLTSÁG IDEJÉBŐL VALÓ TÉGLAGYÁR VAN, AHOL EGYKOR AVAR TEMETŐ ÉS A SZÁLKA KÖZSÉG VOLT

A kolónia egyik érdekessége, hogy több utcát a város intellektueljei — és ezek sorában

csa az új román közigazgatási törvény értelmében a kebelében kiküldött 5 tagu verifikáló bizottságban, amely a város pénzügyi szerve, őt delegálta.

NAGY JELENTŐSÉGU MUKÖDÉSE A HITKÖZSÉG BELÉLETÉBEN

Közéleti tevékenységének egyik legerősebb terrénuma ugy a helybeli orth. hitközségben, mint az egész ardeali hitéletben kifejtett

WASSERSTROM SÁNDOR főszerkesztőnk

munkássága. Már 1917-től hathatós részt vett a hitközségi iskola és a hitközségi ügyeinek intézésében. 1920-tól 1926-ig a hitközség gazdasági életének reorganizálásáért forszírozta. 1926-tól a mai napig a hitközség gazdasági életének vezetője és ezen munkakörében azon igyekszik, hogy a hitközséget szatartírté azon ősrégi tradíciókhoz, amely szerint a hitközség szocialis, jóléti és kulturális intézményeinek, zsidó népközéleti teendőkét is végezzen. Hogy az 1937 december 4-iki hírhedt diákvargások idején feldult és összerombolt zsidó templomok kárárt a kormány városunk zsidóságának megtérítette, abban legjelentékenyebb része volt Wasserstrom Sándor erélyes föllepésének, aki nemcsak azt eszközölte ki Közéghy József városi főmérnökkel együtt, hogy az orth. és neológ templomoknál megállapított milliós károkat a kormány kifizette, de intervenciója során érte el azt, hogy Duca akkori belügyminiszter kijelentette előtte, hogy Romániában nem lesznek többé hasonló antiszemita kilengések és templomrombolások.

Wasserstrom Sándor, mint az orth. hitközség gazdasági vezetője, főként a hitközség intézményeinek fejlesztését és azoknak újjakkal való gyarapítását tartotta szem előtt. Az ő gazdasági vezetőségének érdeme, hogy a hitközség kezdeményezésére felépítette az európai kontinens ugy higieniai, mint komfort szempontjából is egyedülálló nagy rituális szaranyvasvághidját és a Cuza Voda utcai modern rabbiakást. Az ő tervei szerint szerelték fel a Fuchs Mór-utcai nagytemplom addigi gazváltási berendezését gyönyörű villanyvillárok-kal és ezenkívül az antik, addig forgalmon kívül helyezett Calen Victoriei-úti régi templomot is ő restauráltatta. Nagyszabásu terveket dolgozott ki a tulmértézt hitközségi terheknek elviselésére és így a hitközség jövedelmét az intézmények üzemeltetése által igyekezett előteremteni. Az 1926-ban, az amerikai Joint égisze alatt létesült oradeai Kishitelbank megalapításában intenzív munkával és nagyobb részvényjegyzéssel vesz részt. Megalapítása óta a bank igazgatóságáig tagja. Mint a Szentegyház, Kórházgyesület, Árvagondozó és más zsidó

IRODALMI ÉS KÖZÉLETI TEVEKENYSEGE

Wasserstrom Sándor már fiatalabb korában élénk irodalmi tevékenységet fejtett ki és főként a zsidó szocialis problémáival foglalkozott. Cikkei eleinte a clujji „Uj Kelet”-ben, a budapesti „Mult és Jövö”-ben, a „Nagyvárad Napló”-ban és a „Nagyvárad”-ban jelentek meg. Intenzív részt vett a nemzeti alapon álló vallásos Mizrachi mozgalomban és mint ilyen, 1924-ben az oradeai szervezet elnökévé választották. 1928-ban pedig a Mizrachi ardealeszi központjának lett elnöke. Közéleti tevékenysége ennek folytán több irányvubu vált. 1927-ben nemcsak mint az ardeali, hanem az egész romániai mizrachistik delegátusként jelent meg Bazelben, a XV-ik cionista világkongresszuson, ahol egyrészt mint a mizrachistik csoportjának vezető tagja, valamint a mizrachistik kongresszusi csoportjának „finance politische” bizottságában Dr. Weizmann, Dr. Arlosoroff, Jabotinsky és Heller sejm képviselővel együtt készült el a Palesztina építómunka egyik legnagyobb szabású pénzügyi tranzakciója, mely a világ zsidóságának önkölességgel igyekszik a zsidó államot felépíteni. 1928-ban az ardeali Zsidó Nemzeti Szövetség mint a mizrachistik képviselőjét delegálja a bucaresti-i Consiliul Superior-ba, a romániai cionisták legfelsőbb tanácsába. 1935 augusztusában megejtett cionista világkongresszusi választásokon az ardeali nemzeti alapon álló vallásos zsidóság képviselőjeként választja meg a Prágában megtartott XVIII. világkongresszusára.

VÁROSI TANÁCSOSI MUKÖDÉSE. AMIKOR EGYETLEN KISEBBSÉGI REPRESENTANS VOLT ORADEA VÁROS TANÁCSÁBAN

Közéleti tevékenysége azonban nem merül ki tisztán a cionista munkában, hanem mint a népkisebbségi alapon álló zsidóság exponeuse, egy helyi, mint országos relációban nagy propagandát fejt ki, hogy az országban a zsidóság minden rétegét megnyerje szónoklataival a zsidó nemzeti és népi ideológiának. 1926 óta az oradeai Zsidópárt ügyvezető elnöki minőségében vezeti a párt ügyeit. 1924-ben megválasztották a város zsidó tanácsosává, amelynek ma is tagja. Amidőn 1931-ben a város tanácsát feloszlatták és a kormány 7 tagu comisía interrimet (átmeneti tanácsot) állít a város élére, egyetlen kisebbségi tagként Wasserstrom Sándort nevezte ki. 1932 őszén Oradea város taná-

karitatív intézmények vezető tagja, részt vesz a város zsidóságának minden szociális és jótékonyági akciójában.

A „NÉPUNK” MEGINDULÁSÁNAK TÖRTÉNETE

1928-ban a Sigheten megtartott Mizrahi ardealrészi konferencián, amelyen a Mizrahi világszervezet elnöke, Rav Meir Berlin is részt vett, a konferencia Wasserstrom Sándort bízta meg egy hetilap megindításával és szerkesztésével, amelynek a nemzeti alapon álló vallásos zsidóság szolgálatában kell állnia.

nemcsak Ardeal, de a magyarországi, csehszlovákiai és jugoszláviai magyarnyelvű zsidóság legnagyobb publicitási organumává fejlesztette. A lap irányában a népkisebbségi eszmék, a mizrachizmus, a hitközségek egységes táborba való tömörítését képviseli.

Közeleli harcok híte és meggyőződése mellett kitarító munkássága közben Wasserstrom Sándor híveinek nagy tábora mellett természetesen ellenfeleket is szerzett, de alkotó munkásságának ismerői és értékelői a leghevesebb eszmeharcok közben is elismerik, hogy maradó értékű alkotásokkal vált ki egyénisége a zsidó közéleti és kisebbségi harcok csatáiban.

Az orth. Központi Iroda által összehívott csonka értekezlet elhatározta, hogy

Erélyesen interveniál a miniszternél, az orthodox autonomia és a megsemmisített választás jóváhagyása végett

Utolsó erőfeszítés az ardeali orth. Központi Iroda autonómiája érdekében.

Cluj (június hó.) Június 9-ére hívták össze — amit lapunkban is megírtuk — az ardeali orth. Központi Iroda választmányát, hogy döntson az Iroda megsemmisített választása ügyében. Az új választmányt hívták össze, amely első ülése alkalmából hatyudalát is elzengte, mert a kultuszminiszterium által törvénytelennek minősített megválasztása, csak akkor ül majd össze, ha a kongresszus újra megválasztja a választmányt. Demonstráció akart ez lenni annak érdekében, hogy az ortodoxok autonóm intézhetik továbbra is sorsukat és a külső beavatkozások rendszere nem lehet a jövőben irányadó, mert az súlyos kárára és sérelmére volna az ardeali zsidó élet fejlődésének.

A választmány inkább értekezlet formáját vette fel és nem adtak neki teljesen hivatalos karaktert, mert hiszen csupán arról volt szó, hogy ön maga létezőt mondjon végzőt és azt határozták el, hogy mikor legyen az új kongresszus? A résztvevők egy része az ardeali zsidó élet prominens főbírái voltak. Világi emberek közül leginkább az askenázok jöttek el. Hogy miért? Erre nem nehéz válaszolni. Ha nincsen valami „tachles”, így valami hitközségi belvillongás, választás, vagy buklatás, ha nincs hatalmi kérdésszóló, hanem inkább komoly, csendes munka kell folyjon, akkor az askenázok gyűlnek csak össze. Mert tudják, hogy békés atmoszférában többet lehet dolgozni egy félóra alatt, mint viták hevében három napon át. Bennük van kötelességérzet, amit ezzel a megjelenéssel is dokumentáltak. Alig egy óra hosszáig tartott az egész értekezlet és az áldozatkész delegátusok ebben a kánikulai melegben elvették, hogy a hívásnak eleget tegyenek és lehet, megmentsek az ortodoxia szervezetéből azt, ami megmenthető.

Délután három óraker pontosan megkezdődött a gyűlés az Iroda cluj-i helyiségében.

Wézel Albert főrabbi elnök megnyitja a gyűlést és referál a miniszteri feloszlátás kapcsán eléállott új helyzetről, amelyben a választmányt állást kell foglalnia. A miniszter által ugyan illegálisnak kimondott választmány tagjait a hozzájuttatott megkeresésekre hívta össze és így ennek inkább értekezlet, mint legális választmányi ülés jellege volt. A kultuszminiszterium már két termist is adott az új választói konferencia egybehívására és megjelítésére. Most ismét elha-

lasztotta — harmadizben — az Iroda vezetőségének kérelmére, a választás végső terminusát július hó 15-ig szabta meg, ameddig okvetlenül meg kell tartani a már megválasztott delegátusok utján a konferenciát.

Schönbrun Adolfi timisoarai delegátus erősen tiltakozik, hogy a feloszlátási ténny befajeztettek tekintés, mindent el kell követni, hogy a kultuszminiszterium az Iroda autonómiáját sértő feloszlátását vonja vissza s e célból deputációt javasol küldeni úgy a miniszteriumhoz, mint a legfelsőbb helyre.

Freund Izrael reghini főrabbi, Ordentlich Ferenc dejfi delegátus, Herschdorfer Arca reghini és Scharstein Jakab aradi hitközségi elnökök mindannyian amellett szólnak fel, hogy minden lehető el kell követni, hogy a decemberi választás megerősítést nyerjen. Mindenesetre a kultuskormány által előírt terminusból sem szabad kiesni, nehogy ebben a kultuskormány renitenskedést lásson és Demokles kardként feleltünk legegő teljes feloszlátással egyidejűleg az Iroda élére egy ideiglenes bizottság neveztesék ki.

Teitelbaum Joél satmari főrabbi kettős intervenciót kér a kultuskormány előtt. Elsősorban a terminus kitolását, hogy a három gyászhatéban ne kellessen választást tartani. Egyidejűleg rá kell mutatni a kultuskormányra, hogy az általános zsidó leszegényedés folytán, de a kánikulai időben is, a hívek nem jelenhetnek meg delegátusi minőségben, mi által a választási konferencia ily módon eredményesen, épen a feloszlátási rendelkezés értelmében nem tartható meg a miniszteri intenciók szerint.

Klein Jakab halmeui és Peneth dejfi főrabbi is ily értelemben szólaltak fel. Heller Mór ludusi delegátus indítványára az érte-

kezet kimondja az előző konferencia határozatának legalizálását, amelyen még az esetleges új választói konferencia esetén sem változtat. Ilyen módon is kifejezésre juttatva a külső beavatkozással szembeni álláspontját. Egyidejűleg az értekezlet elhatározza, hogy a választmány leköszön tisztségéről azon esetben, ha a kultuskormány nem vonja vissza a decemberi választást megsemmisítő végzést. A vezetőség pedig a miniszterium által kijelölt időpontig köteles kiírni az új konferencia megtartásának napját.

A konferencia pontos időpontját június 29—30-ára tűzi ki. Elhatározták, hogy azonnal deputációt állítanak össze, amely a kultuszminiszteriumban intervinálni fog, hogy a megsemmisítő végzést vonja vissza és a decemberi választást erősítse meg. A küldöttég tagjai: a tárgy-muresi, baia-marei és reghini főrabbi, világiai pedig: Friedman Ferenc, Schönbrun Adolfi (Timisoara), Ullmann Miklós (Oradea), Stein Bernath (Carei).

Nagyon üdvösnök találna az ardeali zsidó közéletében, ha a miniszteriumnál eljáró delegáció eredményes munkát végezne Bucurestiben. Hiszen a legnagyobb autonómia sértése az ardeali ortodoxianak a külső hatóság beavatkozása és illegális kimonodása egy új választásnak, amely befelé legális, mivel a választói kongresszus delegátusai túlnyomó többségének akaratával találkoztak. Nagy nyújthat-e egy lap anyagi megélhetési bázist? Nem is azért hirta előre, hogy anyagiakban nyújtson valamit, mert ha úgy lenne, akkor talán nem is lehetne olyan bátor, szökimondó ellenharcoló organum, mint amilyen most.

De most nem a lapról, hanem annak főszerkesztőjéről akarok írni, ötvenedik születésnapja alkalmából. Arról az emberről, aki kora hajnalán órákban kel fel, hogy napi responzumát a munkából előgezze. Aki hajnalban üzembe megy ki még most is naponta, hogy már a reggeli órákban a szerkesztőségben legyen. És egész napját a lapnak szenteli. Utasításokat ad, megszabja a lap irányát, szerkeszt, ábösszankodja a beküldött kéziratokat, tárgyal a felekkel és másnap újra kezdődik előlről a körforrás. Pillanatnyi pihenést nem enged meg magának. Sőt még arra is van gondolja, hogy a lap pénzügyeit is rendezze és előteremtse a szükséges összegeket.

Mert nemcsak cikkek kellenek egy laphoz, hanem pénz is. A nyomdászámlett, meg a bélyegyet, meg ezernyi más kiadást perenyi pontossággal fizetni kell. És ehhez zsióos energia kell. Olyan értékesítés, amelyet Wasserstrom Sándor tud előgezni. Olyan nem lankadó erővel, olyan ambícióval, mintha ételt fűgnye léte, mintha e nélkül nem is volna élet. Hogy miért teszi ezt? Mert szerelme, ideálja, legjobb barátja, legjobban ápol egyetlen gyermeke, becézett kincse: a „Népünk”. Sokat és sok irányban dolgoztam pihenés nélkül éltizedeket — szokta mondani — de ez a lap nőt legerősebben szíemhez. — A fiz eszten-

HIREK

Szerkesztőség és kiadóhivatal: Oradea, Strada Iosif Vulcan 4 Telefon: 440

Előfizetési árak:

Table with subscription rates: Bellöldön: Hitközségeknek és vállalatoknak 500 lei, Magánosoknak egyszerve... 300, félévre... 160, negyedévre... 85. Külföldön: Csehszlovákiában... 120-80, 45, 25 ek, Jugoszláviában... 180, 95, 50 dinár, Magyarországon... 25-15 pengő, A többi államokban... 10-5 dollár

Naptár 5692

„Népünk” cikkeinek utányomását csakis a forrás megjelölésével engedjük meg.

Péntek: Tammuz 9, június 18.

Szombat: Tammuz 10, június 19. 5: פרוס

Heti szombat: הורקה

Heti haftora: ויפתח ה'לערי

Szombat kezdete:

üzlet bezárás 8.11

gyertyagyújtás 8.19

Istentisztelet kezdete 8.29

Szombat befejezése 9.31

Az ötvenéves főszerkesztő!

Ha nem tudnám, nem is hinném, hogy Wasserstrom Sándor ötvenéves lett. Mi, akik naponta látjuk azt a folyton virulens, motorikus erőt, amely öt új-hajtja, egy huszoneöt is megszégyenítő tetterővel, nem is tartjuk lihetőnek, hogy félszázad szaladt el feje fölött. Etelegről nem szabad még mérleget készíteni, mert hiszen — ahogy mondani szokás — ülete delén van még csak. De annyit meg kell írnom e lap hasábjain is (— amely fölött korlátlan jogaink vannak — élt a közönység), hogy mintaszerűen dolgoz élet volt eddig a Wasserstrom Sándoré. A sajtó berkeiben csak tíz esztendője van, addig kizárólag közéleti és gazdasági ügyekkel foglalkozott. De még ma sem tud kizárólag sajtóüggyel foglalkozni, mert nyújthat-e egy lap anyagi megélhetési bázist? Nem is azért hirta előre, hogy anyagiakban nyújtson valamit, mert ha úgy lenne, akkor talán nem is lehetne olyan bátor, szökimondó ellenharcoló organum, mint amilyen most.

De most nem a lapról, hanem annak főszerkesztőjéről akarok írni, ötvenedik születésnapja alkalmából. Arról az emberről, aki kora hajnalán órákban kel fel, hogy napi responzumát a munkából előgezze. Aki hajnalban üzembe megy ki még most is naponta, hogy már a reggeli órákban a szerkesztőségben legyen. És egész napját a lapnak szenteli. Utasításokat ad, megszabja a lap irányát, szerkeszt, ábösszankodja a beküldött kéziratokat, tárgyal a felekkel és másnap újra kezdődik előlről a körforrás. Pillanatnyi pihenést nem enged meg magának. Sőt még arra is van gondolja, hogy a lap pénzügyeit is rendezze és előteremtse a szükséges összegeket.

Mert nemcsak cikkek kellenek egy laphoz, hanem pénz is. A nyomdászámlett, meg a bélyegyet, meg ezernyi más kiadást perenyi pontossággal fizetni kell. És ehhez zsióos energia kell. Olyan értékesítés, amelyet Wasserstrom Sándor tud előgezni. Olyan nem lankadó erővel, olyan ambícióval, mintha ételt fűgnye léte, mintha e nélkül nem is volna élet. Hogy miért teszi ezt? Mert szerelme, ideálja, legjobb barátja, legjobban ápol egyetlen gyermeke, becézett kincse: a „Népünk”. Sokat és sok irányban dolgoztam pihenés nélkül éltizedeket — szokta mondani — de ez a lap nőt legerősebben szíemhez. — A fiz eszten-

deje vele jóban-rosszban együtt dolgozó kolléga, nem mulasztalom el, hogy itt, lapunk olvasóinak tizezei előtt ne mondjam meg neki, tud minden sablonon és a nálunk nem létező elérzékenyülés nélkül: hogy adja az Eg, hogy ilyen erőben, ilyen ógtelen szorgalommal és ambícióval dolgozzon továbbra is még éltizedekig a zsidó élet küzdelmes és hálátlan frontjának első soraiban.

S ha mérleget csinál eddigi életének hártarmegyéjén, akkor nyugodtan állapíthatja meg, hogy nem pézgett és nem végez fölösleges munkát, Zsidó lapoknak számai haltak meg születésüktől számított egy-két éven belül csecsemőbetegségekben. De a Népünk — hála az ötven esztendő jubilánsnak — ma éretten és megalapozottan dolgozik a sok oldalról támadott zsidóság érdekében. Mennyi energiát, mennyi álmatlan éjszakát, mennyi átlóholt nappalt rejtene magukba ezek a hetenkint megjelenő hasábok! Mennyi divergáló érdeknek, mennyi érzékenységeknek, mennyi örömnök regisztrálója, mennyi könyvek felszűrője volt ez a lap tíz esztendő alatt? Azt csak mi tudjuk, akik itt ülünk az íróasztalok mellett és dolgozunk, nagyrészt önzetlenül, a zsidó nép aláztatos szolgálatában.

Wasserstrom Sándor az érdem oroslánrésze, hogy ma sok tízezernek állanak lapunk mögött. Törhetetlen energiájának élő emlékoszlópa ez a lap, s ama bámulus ambíciójának, amelyet sajtóembereknél ritkán találunk, a legambitózusabb, a legfiatalabb, a legtelkebb ma is közöttünk: az ötvenéves főszerkesztőnk.

Nem szoktunk magunkról írni és most is félt-meddig becsempeszem a lapba ezt a cikket, amelynek nincs is más célja, csak annyit: hogy ezeken a hasábokon, amelyek annyit munkát, álmot, energiát és lelkesedést temettek eddig el, — megszorítsam munkás, energikus kezét!

Leitner Zoltán.

London külvárosi zsidói és az angol koronázás. A két Theraud-testvér, a híres francia írók, Londonból nagy koronázási riportot küldtek Párisba. Ebből a riportból közöljük a következő részleteket: A koronázás estején betértünk egy kis étterembe a londoni gettóban. Héber betűk ragyogtak a portlén és éppen idejkorán érkeztem. A terített asztal közepén óriási torta foglalt helyet, mely királyi koronát ábrázolt csupa édességből. Egy öreg szakállas zsidó feketeselysapkában felvágta a tortát, héber áldást mondott a királyné és mindegyikünk kapott belőle egy darabot. Megfigyeltem: ezek a külvárosi londoni zsidók úgy rajongtak a királyért és királynőért, hogy azt a legelőkelőbb lordok sem tehették bensőségesebben...

ARADON, ha jól és olcsón akar étkezni, keresse fel Klein Dávid orth. kóser vendéglőjét, Piața Avram Jancu 11.

Zsidó orvos szobra. A bécsi Rothschild kórházban megkapóan ünnepték meg dr Ludwig Braun egyetemi tanár, a híres orvos első halálózási évfordulóját. Az előadó teremben leleplezték az elhunyt szobrárt, melyet Clara Glass szobrászművésznő készített. Dr Raschkes tábornok-orvos kórházigazgató tartotta az ünnepi beszédet, majd dr J. H. Körner, a kórházbizottság elnöke bejelentette, hogy a kórházban „Braun-előadótermet” fognak építeni és ott fogják felállítani a nagy orvos, oktató és kutató mellszobrát.

Magas-Tátra STARY-SMOKOVEC (0-Tatratűred) Elsőrangú házak, úgy Stary Smokovecen, mint Tatir. Lesnan Legmodernebb komfort, kitűnő ellátás. — A panzió árakból elő- és utószobában 10% engedmény. Bővebb felvilágosítással készségrel szolgát Schreiber Mór, Stary Smokovec CSR.

S. F. Brasov. Sr. Regele Carol 25. Következő levelet írja hozzánk:

Igen tisztelt Gyógyserész Ur! Fivérem, aki már nézni, hallgatni nem tudta évek óta tartó kínzó gyomorfájdalmamat és retentenes belgöresökből fakadó szörnyű jagatásaimat, hazérkezve meglepett 1 üveg Gastro D. gyógyszerrel. Eddigi eredménytelen próbálkozásaim után egyszerűen csodálatosnak kell neveznem azt a gyógyító hatást, amit rövid használat után Istennek hála értem pokoli kínjaim után. De nagyon szeretném a karát folytatni, miért is kérem részemre még 2 üveg Gastro D.-t sürgősen elküldeni...

Ezen amerikai gyógynövény kivonatával készült Gastro D. ma már a különböző gyomor-, bél-, epe-, vese- és májmegbetegedésekben szenvedők közkinésévé vált, mert rövid kúra után a legkütűnőbb eredmények érhetőek el.

Kapható gyógyszerárakban és drogériákban, vagy megrendelhető 153 lej utánvált mellett Császár E. gyógyszerárában, Bucuresti, Calea Victoriei 124.

Házasság. Farkas Józsefnek, a Dermata rt. igazgatójának a Magda leánya június 18-án kötött házasságot dr Klein Endrével, a cluj jogászfűjség nagyetehetségű tagjával, dr Klein Miksának, az ismert zsidó közéleti férfiak fiával. Lapunk szerkesztősége ezuttal is gratulál és sok szerencsét kíván az ifju párnak és az örömszűlöknek.

Egy bécsi zsidó orvos új gyógymódot talált fel a vakság ellen. Az angol zsidó hírszolgálat azt a feltűnésteltelő hírt közli, hogy dr Mansfeld Frigyes bécsi orvos szenzációs kísérleteket végez néhány hét óta vak gyermekeken. Dr Mansfeld, aki Büchler professzor, egyetemi tanár tanítványa, a hallási érzék erősebbé fejlesztésével foglalkozott a vakoknál és bizonyos új gyógymóddal nagy eredményeket ért el. Dr Mansfeld úgynevezett „Hörhülse” nevű készítményt talált fel, melyet nagy sikerrel alkalmazott. A bécsi vak zsidó-gyermekek intézetében folytak a kísérletek, melyekről legközelebb nyilvános közlemény is meg fog jelenni.

Malnas Bái, Goldstein Pansio, orth. kóser konyha, Sperber Dávid brasovi főrabbi felügyelete alatt. Elsőrangú fürdők reumásoknak és szivbajosoknak. Világhíres gyógyvizek máj- és vesebetegyeknek. Szobák előjegyezhetők Goldstein Arthur Malnas Bái, jud. Treiscaune.

Jules Moch. A francia képviselőházba most választották be óriási szótöbbséggel Jules Mochot. Az antiszemita sajtó és a jobboldali front példátlan izgatást vitt végbe Jules Moch ellen, de dacára minden izgatásnak és horogkeresztves tüntetésnek, a francia nép neki adta a setei kerület mandátumát. Jules Moch, a francia szociádemokrata mozgalom vezető elméje és egy év óta titkára Leon Blum miniszterelnöknek. Régi francia zsidó családból származik. Nagyapja III. Napoleon hadseregében tábornok volt. Apja ezredes, aki a világháborúban szamos kitüntetést szerzett. Mióta a horogkeresztves izgatás a zsidók ellen folyik, Jules Moch élére állt a zsidókat segítő akcióknak Párisban. „Minden zsidó, akit üldöznek, mondotta legutóbbi beszédében, felébrezti bennem az asszimilált franciában az érző zsidó szívet”.

SCHREIBER ORTH. PANSIO Tel. 43 TATRA-LESNA Villa Erika, p. p. Tatir. Lomnica. Tel. 28.

Kóser

TEJOLTÓ

„SCHWEIZER” márkás
kapható

UFAROM

(volt EGGER & Co.)
vegyszeri gyárnál

CLUJ

— **Ulésezik a genfi mandátumbizottság.** — **Genf.** — A Népszövetség állandó mandátumbizottsága rendes ülésre gyűlt össze. Előnközt Pierre Orts belga delegátus, aki az 1936-ban lemondott Theodori márkli helyett foglalta el az elnöki széket. Alelőnközt prof. Rappard svájci delegátust választották meg. Az elnök megnyitóbeszédében sajnálattal alapította meg, hogy a Palesztina ügyében összehívandó külön gyűlést csak később fogják megtartani. A jelenlegi ülés június 14-ig tartott, amelyen a Palesztina kérdés nem került napirendre.

— **Clujon ha jól akar étkezni,** úgy keresse fel az ardeali zsidóság közkedvelt találkozóhelyét, a Mátyás éttermet, Calea Reg. Ferdinand 49.

— **A volt lengyel miniszterelnök uszít.** — **Varsó.** — A „Jutro Pracy”, Valery Slav-vek volt lengyel miniszterelnök lapja egy rendkívül éleshangú antiszemita cikket közzélt a volt miniszterelnök tollából, aki ma egy kormányzópart élén áll. A cikk konklúziója, hogy a kormányknak is megfelelő intézkedéseket kell tenni a zsidók ellen, de az „ideális hadjáratban” is részt kell venni minden rendes lengyel embernek. Különleges törvényeket követel és minden zsidó vagyonnak Lengyelországban való elkonszálását. Minden lengyelt, aki zsidóval érintkezik, szegyenpadra kell állítani. A cikk végén a lengyel asszonyokat arra kéri, hogy szüpercentben bojkottálják a zsidó üzleteket.

— **x Ládner Lajosné Remeten** nyitja meg június 10-én orth. kóser pansióját. Állandó minjan. Cim: Ládner Pansio Remet, posta Valea Iadului, jud. Bihor.

— **Halálozás.** Gruber Sándort, a tgmuresi izr. hitközség főkanorát, a helyi Mizrach és Poal Hadati vezetőjét súlyos gyász érte özvegy édesanyja elvesztésével, ki f. hó 8-án halt meg. Temetése nagy részt mellett folyt le.

Ha Brasovba jön és jól akar étkezni, úgy okvetlenül keresse fel a Kabán orth. kóser vendéglőt, a Strada Voevod Mihai 13, et. II. szám alatt.

Budapestre utazók figyelmébe!
Orth. kóser pensió Budapest központjában, Andrássy-ut 43. szám, Modern kényelemmel berendezett nyugodt tiszta szobák, folyóvízzel. Kivántra dé és konyha. Bővebb felvilágosítással szolgál a tulajdonos:
Friedman Józsefné
Kármel-pansio (Andrássy-ut 43)
Telefon: 12-89-67.
vagy Oradea: özv. STRASSER IGNAZTNE
Strada Nicolae Iorga 17. szám alatt.

— **A lengyel parasztpárt elítéli a breszt-litovszki kilengéseket.** — **Varsó.** — A „Zielony Sztandar” (Zöld zászló), a lengyel parasztpárt központi lapja, leszögezi egy cikkében, hogy a breszti események a „barbarizmus jelei”, amelyet erősen elítél. A lap közli a Wielun városában történeteket, ahol nemzeti demokrata agitátorok uszításaira a parasztlak azzal válaszoltak, hogy elkergettek az agitátorokat. — A byalisztoki városi tanácsban a zsidó városi tanácsosok azt ajánlották, hogy a város tiltakozzék a breszti események miatt, ezt az indítványt azonban a nemzeti demokraták nem fogadták el, ellenben elfogadták azt az indítványt, amely arról szólott, hogy áldozzanak a meggyilkolt Kedziora rendőrszert emlékének.

— **Bernard Shaw a nemzeti szocializmusról.** — **London.** — „Utmutató intelligens asszonyok számára a szocializmus körül” címen Bernard Shaw a fasizmusról és kommunizmusról nyilatkozott. Rendszerint a fasizmusok nem rabolhatják ki a gazdagokat, csak különleges és kivételes esetek is vannak: például amikor Hitler kirabolja a gazdag zsidókat. Németországban büntetett lett az, ha valaki zsidónak született. Meghagyni, hogy míg a zsidók kirabolás az a gazdag németeknek megenyádjé, a német fajproletárt épen úgy kiszípolvozza, mint a zsidókat. Hitler a világ zsidóságát ellenségévé tette és hadjárat megszervezését kezdte meg Oroszország ellen. Ezzel olyan rizikóba ment be, amely sokkal több és nagyobb, mint a versaillesi szerződés szétszakítása és a Locarno paktum felmondása. Így ír Bernard Shaw a fasizmusról, kommunizmusról és a zsidókról.

— **x Orth. kóser bogéga Bucurestiben.** Str. Carol 7. A főposta mellett. Állandóan kapható mindenféle húsmeü, tejszék, utraválók. Házhöz szállítunk kóser sajtot, túrót, vaját, felvágottakat, fozelékeket, tojást és gyümölcsöt. Az utazóközönség minden igényét kielégítjük. Mindennap friss tejes teszták. Telefon. „Bogéga Postei”. (A baia-mareti rabbi hechsere.) Gelbstein.

— **Arab-barát miniszter az angol kabinetben.** — **London.** — Az új Chamberlain-féle kabinetben a gyarmati ügyek intézője Ormsby Gore miniszter kezében maradt, aki hívós objektivitással kezeli a zsidó ügyeket. A két zsidó miniszteren kívül Hore Belishan és Sir Philipp Saason-on kívül Lord Winterton is tagja lett a kabinetnek, aki India ügyeinek államtitkára volt s aki a palesztinai problémánál többiben exponálta magát az arab érdekek védelmére. Lord Winterton belépése a kabinetbe, a palesztinai kérdés jelenlegi stádiumában nem elhanyagolható jelentőségű.

— **Meghalt a breszt-litovszki pogrom egyik áldozata.** — **Varsó.** — A breszt-litovszki 47 éves Baruch Silberberg, aki a pogrom alkalmával életveszélyesen megsebesült, a varsói orvosi kórházban meghalt. Miután beszállították, kétszer is megoperálták, de nem sikerült életben tartani. Silberberg özvegyet és két kis gyermeket hagyott hátra. Halála előtt kérte, hogy holttestemét szállítsák vissza Breszt-Litovszkba.

PALYAZATI HIRDETME NY

Az eradi Orth. Hitközség keres az ösi ünnepekre egy jó hangú, zeneileg képzett kántort. (Megfelelés esetén állandó alkalmazásra.) Fizetés megegyezés szerint. Az utiköltségek csak a megválasztottnak lesznek megtérítve.
Pályázótól megkérvántatik, hogy szigoruan vallásos és nős legyen.
Valláserkölcsi és eddigi működési okmányokkal felszerelt pályázatok alantí címre küldendők.
Comunitatea Ort. Evr. Arad.

BAILE

FELIX

gyógyfürdő (Oradea mellett)
(Románia Pöstyéne!)

49 C° hőfoku, naponta 19 millió liter vizet adó kénés, rádiumos hévíz-forrás. Mindenféle REUMATIKUS BANIÁLMAK, valamint női betegségek ellen áratlan gyógyhatású.
Ujjonnan berendezett iszapfürdők, iszapakkolások, moriürdők és mesterséges szénaviürdők állandó orvosi felügyelet mellett

Egész éven át nyitva! Vasuti kedvezmény! Különféle szórakozások: tennisz, könyvtár, **szabadfürdő!**
Kérjen árjegyzéket: DIRECTIUNEA BAILOR FELIX

— **Interpelláltak a lengyel szenátusban a breszti események miatt.** — **Varsó.** — Trockenheim zsidó szenátor interpellált a szenátusban s kérdezte a miniszterelnököt és Slajov Skadlowsky belügyminisztert a breszti események miatt. A hatóságok tételességgel kárhoztatta, különösen a vojvoda érthetetlen szerepét. Azonkívül interpellált oly irányban is, hogy a pogrom áldozatai részeseültek-e azonnali anyagi segítségben, hogy gazdasági tevékenységüket tovább folytathassák. — A Dr Sommerstein sejm-képviselőnek a parlamentben elmondott hasonló tendenciájú interpellációjára válasz még nem érkezett. — Ezzel kapcsolatban írjuk, hogy tizenkét zsidó ifjút, akik egy tiltakozó ülésen résztvettek, amit a breszti események miatt tartottak, a bíróság nyolctól negyven napi fogházzal büntetett.

— **Városi jól menő íróval bíró,** szolid életi és imponáns külsejű ügyvéd, rüül venne 22—25 éves urileányt 4—500.000 lel hozományval. Bővebbet Mirea házasságközvetítő irodánál Cluj, Mareşal Foch 25.

— **A litván kormányzat a zsidók kultur autonómiaja ellen.** Kaunas. — A litván közművelődésiügyi miniszterium rendeletet adott ki, mely szerint a jövőben bizonyos tantárgyakat kizárólag litván nyelven szabad tanítani. Mivel ez a rendelkezés nagy ártalmára van a héber és jidid iskoláknak, a zsidó népiskolai tanítók, áruvalatra való tekintet nélkül, összegyűltek, hogy a továbbiakat megbeszéljék. Az első eset, hogy valási és világi zsidóiskolák konferenciára gyűltek össze Litvániában. A 300 delegátus egyhangulag elhatározta, hogy felírnak a kormányhoz, hogy vonja vissza rendelkezését, mivel az alkotmányellenes és élesen ellentétben áll a kisebbségi jogok védelmével, amely szerint a kisebbségek jogosultak saját nyelvüket, mint oktatási nyelvet, használni. A zsidó felsőbb iskolák tanári kara is csatlakozott a határozathoz.

Irodáj teendőiben jártas, román, német, héber nyelvet perfektil tudó intelligens, nőtlen, hitalemler, kezdőfizetéssel elhelyezkedést nyerhet a „NÉPUNK” kiadóhivatalában.

Az ardeali zsidók találkozóhelye!

BERKOVITSNÉ

(Oradeáról)
orth. kóser étterme
BUCURESTI,
Str. Lipscaeni 7.
Telefon: 462-91
Sooec hátamögött. Postavámmal szemben.
Ésöröngü erdeleli konyha!!

Az angol terv szerint

A mai Palesztinának több mint kétharmada lenne a zsidó államé

A Népszövetség mandátum bizottságának július 31-én összejülő genfi ülésének egyedüli tárgysorozata az új zsidó állam létesítésének kérdése lesz.

A palesztinai kérdés megoldásának módzatai a világpolitikai kérdések bonyolult tömegében is első helyre kerültek. A kérdéssel kapcsolatban a világsajtó számos nyilatkozatot közöl, többek között és elsősorban Rappard professzor, a genfi egyetem rektora, a mandátumbizottság egyik legjelentősebb tagja a következőket mondotta:

RAPPARD PROF. NYILATKOZATA

— Sajnos, nincs módomban a mandátum bizottság ülése előtt ítéletet mondani az angol királyi bizottság előterjesztéséről, annyit azonban kijelenthetek, hogy Palesztina elosztásának és az önálló zsidó állam megalkotásának kérdése képezi a mandátumbizottság legközelebbi ülésének egyetlen tárgyát. Ez az ülés július 31-én lesz.

A nagyjelentőségű nyilatkozatot kiegészíti a nemrégiben Romániában is járt dr. Nahum Goldman nyilatkozata, aki a zsidóság népszövetségi delegátusa és mint ilyen, minden tekintetben kompetens a nyilatkozattételre.

Dr NAHUM GOLDMAN NYILATKOZATA

— A zsidóság vezeterei április óta tudnak az angol kormány tervéről. Legfőbb politikai képviselőink már akkor összeült és elhatározta, hogy elutasítja az angol terveket. Már akkor leghatározottabban állást foglaltak Palesztina megnyirbálása ellen. A végleges döntés azonban augusztus 3-án lesz, amikor összeül a XX. cionista világkongresszus. **Nézetem szerint a tervet ellen fornek szavazni!** A zsidóság véleménye az, hogy Palesztinát már egyszer feldarabolták, amikor elvették Transjordániát. Egy másik felosztás katasztrófális következményekkel járhat. A több mint másfélmillió kivándorlásra váró zsidót csak rendszeresen lehet letelepíteni s ezt is csak úgy, ha teljesen mi rendelkezik a terület felett. A feldarabolt Palesztina nem volna képes ezt a gázási feladatot teljesíteni. Evente legfeljebb 50—60.000 embert tudunk befogadni, ha egyszerre többen jönének, akkor katasztrófa volna.

Mértéktadó angol körök véleménye szerint az önálló ország létesítésének kérdését a következő pontok szerint képzélik el az angol kormánykörök:

1. A Népszövetség a Palesztina fölött való angol mandátumot úgynevezett transitorius mandátumra változtatja át. Ez az átmeneti mandátum három évig tart és ezen a három éven belül szervezi meg Anglia a két országnak, az arab és zsidó államnak kettéválasztását és állami önállóságát.
2. A felosztás oly módon történik, hogy a hegyes részt kapják az arabok, a síkságot a zsidók. Ez a beosztás megfelel a mai helyzetnek. Az arabok most is a hegyvidékeken laknak, a zsidók a síkságon. Az arabok az ország nem egészen egyharmadát kapják, a zsidók több mint kétharmadát.
3. Jeruzsálemet, Bethlehemet és Nazaret örök mandátummal Anglia kapja, s ő intézné e három város adminisztrációját.

4. A zsidó állam köztársaság lesz, az arab állam királyság.
5. Az angol katonaság célja, hogy zsidó katonaságot és rendőrséget képezzen ki, ez a katonai megzálás a zsidó kormány felosztására mindenkor megszüntethető.
6. A zsidó állam népszövetségi szerződésébe az önállóság és szuverenitás megállapításán Livil felvételnek mindazok a garanciák, illetve elismerések, amelyek az angol Palesztina-mandátum alapját képezik. Ezek szerint a népszövetségi államok elismerik a zsidóság történelmi előjogát Palesztinára, valamint a Balfour-deklaráció teljes szövegét.

Némely világorgánom értesülése szerint az angol kormányknak ez a megoldás megvalósíthatatlan elhatározása mégakkor is, ha úgy zsidó, mint arab részről ellenállást fognak kifejteni. A hírek szerint Eden külügyminiszter már értesítette Weizmant, hogy ez lehet a kérdés egyedüli megoldása.

Különböen a zsidók és az arabok is minden erőfeszítéssel azon vannak, hogy ezt a fenti tervet nem tekintsek véglegesnek, hanem valami más megoldást találjanak.

Zsidó élet Franciaországban

DISKUZZIÓ A ZSIDÓ PROBLÉMÁRÓL

Francis Mauriac, az ismert francia katolikus író levelet írt de Férenczy színtén katolikus írchoz, amelyben csatlakozását jelenti be Mauriac antiszemitizmus elleni kampányához. Levelében azt is írja, hogy részben a zsidók is felelősek az antiszemitizmus fellángolásáért. Bizonyos gazdasági vonatkozásban a zsidók tulsulyba kerültek, ami a befogadó népek ellenállását erőszakolja ki. Férenczy válaszlát a levélre a nagy nyilvánosság előtt s ebben Mauriac argumentumait, mint nem helytállóakat visszautasítja.

A ZSIDÓ IFJUSÁG FRANCIAORSZÁGBAN

Egy anktét során a „Samedi” című lap megállapítja, hogy Párisban 20—30 zsidó ifjusági szervezet működik. Az ezekben megszervezett ifjuság száma körülbelül 5000-re tehető. A Hechaluc helyzetéről Walden titkár írt legutóbb kimerítő cikket. Az utóbbi évben kevesbedett számuk, mivel a bevándorlás is csökkent és a certifikátok kiadása is kisebb lett. Az év kezdetén anyagi nehézségekkel küzdött a Hechaluc, de a nagy zsidó szervezetek segítségére siettek. Két nagy hachsara centrum van jelenleg Franciaországban, a „Haolim” Altwies-ben és a „Hasszela” Gers departman-ban. 1936-ban 148 chalu ment Franciaországból Palesztinába. Három év alatt 933—36 között összesen 634 chalu ment Palesztinába Franciaországból.

Az első volt
és ma is
az első
a **PALMA**
KAUCSUK CIPŐSAROK
Minősége,
tartóssága,
rugalmassága
világszerte ismert.

Ezért
követelje
cipészétől
a

PALMA
kaucsuk cipősarkot.

A ZSIDÓ EMIGRANSOK HELYZETE

Qualid William professzor, az Alliance alelnöke előadást tartott Marseille-ben, amelyben a zsidó bevándorlók franciaországi helyzetét ismertette. Qualid egyike a téma legjobb ismerőinek. Qualid szerint fontos, hogy a külföldről bevándorolt zsidók viszonyát tanulmányozzunk, a benszülött zsidósággal kapcsolatban. Nagy kötelezettséget teljesít a francia zsidóság, amikor a vagyontalan menekültek elhelyezkedését lehetővé teszi. A francia államnak csak az a kötelessége, hogy megengedje a bevándorlást, a gondoskodás nehéz feladata a zsidókra hárul. Viszont az emigránsok legfőbb feladata, hogy a befogadó nép mentalitásához igyekezzenek hozzákapcsolódni.

MILYEN PÁRISBAN A ZSIDÓ ÉLET?

A francia fővárosban megalakult a zsidóellenes komité, amelynek elnöke Darquier de Pellepoix képviselő és városi tanácsos. Pellepoix az elmúlt évben erőteljes támadást intézett a parlamentben Leon Blum ellen. A létesült komitéban összegyűltek az összes francia antiszemita vezeték, így többek között Henry Robert Petit, aki számos zsidóellenes pamfletet adott ki, azonkívül támogatja a szabadkőmives-ellenes Poirso szervezetet és Jean Boissel, aki a „Reveil du Peuple” című antiszemita havi folyóiratot adja ki.

Edmund Fleg, a híres francia-zsidó költő befejezte Goethe Faust-jának a francia színpadokra való átdolgozását, amelyet Gaston Baty, francia híres rendező rendez színpadra. A francia sajtó nagy díszlettel emlékezik meg a munkáról.
A párisi nagyoperában „David Triompbant” címen nagy balettel adnak elő, amelyet az opera táncvezetője Serge Lifar, a királyok könyvéből állított össze.

Egyetlen orth. kóser pensió

Tátra-Lomnicon

Unnepeken Minjan a házban
Szezon előtt és után árengedmény
Kérjen prospektust

JOSEF TOBOVITS, Villa Bugsch

PALESZTINA

Formot létesítettek a vallásos zsidó ifjuságnak

Kfar Chassidim mellett, június 10-én volt alapkövetéle annak a vallásos zsidó falunak kőházához, amelynek felépítését régebben tervezték. Egyidejűleg használatba vették a fa-épületeket és megkezdődtek a mezőgazdasági munkálatok. A vallásos zsidó falunak létesítéséhez az impulzust a Mizrachi adia, a Tóra wawoda mozgálm, amelynek főcélja, hogy vallásos zsidó elemeket is szerezzon, akik Palesztina munkásságának segítésére vannak. A vallásos zsidó ifjuság állításával új konkrét célokat kapott a mozgalom. Míg a nem kimondottan vallásos ifjuságnak rendelkezésre álltak a kibbuzok, és Micsavé Owdim-ok, addig a vallásos fiatalok elhelyezése sok megfontolást igényelt. Nem állott más rendelkezésre, mint a Kibbuz Rodges és Mosav Sdeh Jakob, azonkívül néhány városi elhelyezkedés Haiában és Jeruzsálemben, ahol mezőgazdasági kiképzésük sok nehézsébe ütközik.

Megállapítható, hogy a Kibbuz Rodgesben, amely legrégebb hasonló település, a kiképzés nagyon eredményes volt. De különösen a Németországból bevándorolt vallásos zsidó ifjuságnak nem volt elég hely ebben a kibbuzban ugyanarra, hogy szükségessé vált egy újabb intézmény létesítése.

Ez az új alakulat: a Kfar Chassidim mellett létesült ifjusági település. Nem találtak jobb megoldást, minthogy a vallásos chassid farm mellett létesült ez az alakulat. A Keren Kajeimah Lejzrael 350 dunam földet adott e célra (50 kat. hold). A szükséges befektetésekre 6500 fontot (cca 5 millió lejt) részben az amerikai asszonyok szervezete, a „Hadasa”, azonkívül számos németországi és amerikai vallásos személyiség járult hozzá. Különösen Miss Herriette Szeld volt az, aki rendelkezésre bocsátotta az új farm létesítése érdekében. Heflandónak mutatkozott arra is, hogy a nyolcvan direktorium tagja legyen, akik irtézni fogják az ügyeket. Ezek a követelekből állnak: dr Arcn Barth, Kestenbaum, Emanuel Newman, dr Fritz Noach, dr Ernst Simon, Theo Ullman, Mose Unna. A praktikus vezetést szakértő vette át, aki mellett még egy mezőgazdasági szakember is cselekedik.

A vallásos ifjuság farmja szép és egészséges vidéken létesült. Ben Uri építész tervei alapján, gyönyörű lakás domboldalon, Kfar Chassidim mellett, 80 fiatal vallásos embert vettek fel egyelőre, akik tejjárást, kertgazdaságot, tyúkfarmot létesítenek. Ahogy a többi ifjuság farmokot bevált, itt is felnapig reaktikus munkát végeznek, félnapot a tanulásnak szentelnek.

— **GYUJTOGATÁSOK A FÖLDEKEN.** Felsőgalileában az Ajelet Hasachar telepítés földjein éjjel felgyújtották a termést, amit si-

került idejekorán elotlani, mielőtt még nagyobb károkat okozott volna. Rá is lótték a telegesekre. Piire Grondon kerületi kormányzó felszólította a környék sejkjeit, hogy szolgáltassák ki a gyújtogatásokat, ellenesetben szigorú intézkedéseket fog életbeléptetni.

— **WIZO KONFERENCIA AZ ERECBEN.** Nataniában a napokban a palesztinai Wizo szervezet konferenciát tartott, amelyen 160 delegátus vett részt.

— **A TENGERSZETI TRÖSZT DIREKTORIUMÁT UJRA VÁLASZTOTTÁK.** — Tel-Aviv. — A tel-avivi kikötő fejlesztése érdekében szervezett direktorium, amely Hoofien, Rakoach, Komoroff és Remez tagokból áll, mint a pártok képviselőiből, most újra megválasztották a direktorium tagjainak. A revizionisták külön jelöltet állítottak de az megbukott.

— **USSISCHKIN A PALESZTINAI FELOSZLATÁSI TERV ELLEN.** — Jeruzsálem. — A „Haarez”-ben Ussischkin nagy cikket ír, amelyben minden zsidó erőt összefogásra szólít fel a felosztási tervvel kapcsolatban: annak megvalósítása ellen. Ha azt a két alternatívát vetik fel, hogy kantonizálják-e az országot, vagy pedig osztszák ketté, akkor én a kantonizálást választom. Amiről a zsidóság negyven éve álmodik, az nem egy zsidó állam, hanem a zsidók összegyűjtése Erec Jiszraelen. Angliának van elég ereje ahhoz, hogy reánk kényszerítse akaratát, de elárulnánk több ezer éves álmunkat, ha ebbe beleegyezésünket adjuk”. A cikk többi részében a tervnek lehetőségeit sorolja fel Ussischkin, stratégiai, politikai és gazdasági érvekkel alátámasztva.

— **HAT MILLIÓ FONTOT INVEZTÁLTAK 1936-BAN PALESZTINÁBA.** — Jeruzsálem. — Előzetes becslés szerint 1936-ban a zsidóság hat millió fontot (több mint ötmilliárd lejt) investált az országba, épületekbe 2 és fél millió fontot. 1937 január végén 17.070.000 font betét fektült a palesztinai bankokba, ami azt jelenti, hogy a nyugtalanságok kitérőse óta nem csökkent a betétek. Ebből kötött betét körülbelül 6 millió font, ami az ottani pénzügyi szilárd-ságát jellemzi.

— **INDIA MOHAMEDANJAI AZ ARAB KÖVETÉLESEKERT.** — Bombay. — India mohamedánjai körében mozgalom indult meg annak érdekében, hogy Angliát Palesztina-politikájának megváltoztatására bírják. E célból egy delegáció indult Londonba. A delegációt az a Palesztina-konferencia választotta meg, amelyet e célból összehívtak. Vezetői: Nawab Mohamed, Ismail Khan és Abdul Rehman Siddique. Ezek a megbízottak rövid ideig Palesztinába is lesznek, ahol érintkezni keresnek a mohamedán körökkel és a főkormányzónál is kihallgatáson jelennek meg.

Rögtön elmulnak a lábfejások

3 nap alatt pedig tökéletesen rendbe jönnek és megszépülnek a lábak!

1. nap. Meg-
állapítottó
a lábok puffad-
tságát, leg-
yebb vize-
kető érzés, leza-
dás. Elzáród-
nak a lábak, ki-
mondhatatlanul
fáradtak. Olom-
nehéz érzés. Fáj-
dalmas az isle-
tekben. Reggeli-
je meleg lábfe-
rő, egy nappal
nyí valódi Rókus
nóval. Azonnal
megkönnyebbül-
és.

2. nap. A Rókus lábfe-
rő után a fájdalmas tünetek szemmel-
láthatóan visszajelölnek. A vér rendszeren kering. A Rókus
adott feleslegbe milliónyi oxigénbuzorék felirást a pórusoktól,
mialatt a gyulladást tünetek egyszerűen elmúlnak (zabiznak,
csontfájdalmak nincsenek többé. Nem szorít a cipő, nem nyúl a
tyúkszem.

3. nap. Ezen a
napon a
Rókus lábfe-
rő hatás egyszerű-
en bantulata
méló. Felbor-
zolások, fel-
sőrésnek nyo-
ma sem látható.
Fáradtságot
nincs, a lábát
fűvek munkára
sportra, táncra,
tökéletesek.

Fogjon hozzá azonnal egy valódi Rókus-
lábfe-
rő kúrához. Beszerzhető 10 lejt,
25 és 50 lejt. Ügyeljen a zöld csomagolásra.

— **Nem halasztják el a XX. cionista világgongresszust.** — Jeruzsálem. — A cionista executive demantálja az egyes lapokban felmerült híreket, amelyek arról szólnak, hogy a XX. cionista kongresszust elhalasztják októberre. A különböző lapok ezt az elhalasztást azzal indokolták, hogy augusztus 3-án még nem záródnak le a királyi bizottsággal folytatott tárgyalások és nem is lehet tudni a végleges döntés eredményét. — Egyes zsidó világlapok tudni vélik, hogy Stephen S. Wise főrabbi és Louis Lipsky még mindig azon fáradoznak, hogy a világkongresszust Washingtonban tartsák meg.

— **A ZSIDÓ SEGÉDRENDŐRSÉG LEÉPÍTÉSE — Jeruzsálem.** — A Schomrom zsidó kolónia Morris Bailey komiszárhoz kért intézeti, amelyben kéri, hogy segédrendőrséget adjanak, mert a közbiztonsági állapotok megkövetelik ezt. A komiszárius azt válaszolta, hogy nem adhat segédrendőrséget, mivel nem akarják szaporítani azok számát, sőt a létszám csökkentését akarják keresztülvinni.

— **LEÉGETT A BAGDADI NAGY RABBISKOLA.** Bagdadból jelentik, hogy az évszázados nagy jesiva, a „Midras Beth Salika” teljesen leégett. A könyvtár, amely a legnagyobb volt Irakban, számos értékes irodalmi és történelmi értékű kézirat, a tűz martaléka lett. A kárt 40.000 fontra becsülik. A Tórákat sikerült megmenteni.

— **MENJÜNK A BIHORI HEGYEK LEGSZEBB HELYÉRE NYARALNI.** Petroasa, a bihori havasok vadregényes vidékének ragyogó gyöngye, ahol a Sebő penzió kényelemben és ellátásban nyújtja azt, amit a természet egymagában nem nyújthat. A páratlan tiszta magaslattal levegő felvételnek, gyermekeknek új életelvirít ad a város poros levegője után a legegyszerűbb felüdülés. Minden komfort található a hegyek közé ékelt nyaralóhelyen és örökre felejthetetlenül teszi szabadságának idejét az, aki a petrosai Sebő penzió páratlan kényelmét és vendégszeretetét igénybeveszi. Irjon még ma ajánlatért Petroasa Sebő penzióba (Jud. Bihor via Sudrugin). Telefon 2.

Használjon csakis

DISYOL

fogpasztát, amely tisztítja és fehériti a fogakat!

Erősíti a foghúst!

Amit egy Barmicovfi-n láttam

Égy ardeali zsidó karrier Bucurestiben

Szombat Bucurestiben. Azt hívné a gyamullan járókél, amikor végigézi a főúros utcán, hogy itt nincs is zsidó élet. Már abban az értelemben, hogy vallásos zsidó élet nincs, tradicionális alapon élő zsidóság alig létezik. De megáltozik ez a véleményünk, amikor az ardealiak vallásos gyülekeztébe érkezünk, a szombati imádkozásra. Komoly közgazdasági tényezők, intellektuális foglalkozást ízők olyan lelkesen, olyan odaadással látogatják a hitközség imaházát, mintha nem egy világszoros rohanó forgatagban élne, hanem valami csendes vidéki városkában.

Különösen élénk a templom látogatottsága éppen ezen a szombaton. Egy országos viszonylatban is nagy orvosi karriert befutott zsidó orvosnak, dr Winkler Mórnak fia, Alfréd lett tizenhárom éves. Orvadásról származott el dr Winkler, aig hat-nyolce évvel ezélt és olyan nevet nyitott ki magának az aránylag rövid idő alatt, amiről legendákat beszélnek. Olyan legendákat, melyek való tényeken nyugoznak, csak dr Winkler nem akar beszélni róla. Amikor Bucurestibe jött, nem volt semmiféle „protektózia”, csak legfeljebb annyi, hogy jól beszél az állományok, mert gyermekkorát Petroasa román-lakta vidéken töltötte, ahol már annak idején jól tudtak a zsidók románul. Ittá azonban Kltinó szokorosi mivoltának, ma a legfelsőbb román körök házi fogorosa. Most, amikor fiatal Barmicovfi-ju volt, igaz ortodox zsidóhoz méltóan, a templomban ment és békészen adakozott jótékonyra. Azután házába invitálta a közönséget, akik meg is jelentek nála, a cluji és baia-matei főrabikkal az élen. Háza igazi zsidó ház, ahol a gyermekekhez hloktató és héber tanár jár, míg felesége olyan zsidó szellemet ölt a házába, amely berséltet szerez neki mindenfelé, ahol ezt a szellem értékelni tudják. De nem árt neki ezt a „zsidó szellem” sehol, még karrierjének sem, ebben a zsidóellenes atmoszférában sem, amit ha nem is mindenütt, de észlelni lehet. Dr Winkler Mór, a kiváló fogorvos nem beszél róla, de megtudjuk, ha rendelőjének falait nézzük, hogy kikől vannak dedikált fényképei és értékes ajándék kedveskedései. Nem akar beszélni róla, ezért csak annyit írhatunk mi is: a legfelsőbb bucuresti körök fogorosa, amellel, hogy a miniszteri fogorosa is, sőt Cuzza-párti tekintélyek és azok családja is erősen irakéntálja ezt az ardeali zsidó, konzervatív gondolkodású fogorvos rendelőjét.

Mind ezek dacára dr Winkler megmaradt annak a közzetlen, szerény modorú, jó zsidóembernek, aki volt és egy cseppet sem szédült meg, amirt a főúros legjobb fogorosának tartják. Egyetlen fia, aki igazi zsidó szellemben nevel, nagyszerű beszédet tartott a megjelent telkök közönség előtt. Atyjának tegeret tett, hogy az ő tradicionális nyomdokain fog haladni, külön köszönetet mond anyjának, aki valóban megérdemli, hogy a legnagyobb tisztelet hangján emlékezzünk meg róla, hiszen a cionista eszmének régi híve és töle telhetőleg szintén résztvesz az ardeali zsidók bucuresti közösségének életében. A máskor igen gyakran csak a legfelsőbb köröknek legfoglalt rendelő most a barmicovfi ünnepségre

meghívott vendégeknek volt csak rezerva, hogy az előléti pacientura helyét egy emelkedő hangulatan feloljti család ünnepség díszlángollt vendégseregé foalalja le.

Talán neheztelni fog ezért dr Winkler Mór, amirt ezt megtituk róla, de kötelességünk nem csak a zsidó bajokról és zsidó nyomorrol írni, hanem arról is, ami igazságtól és ami büszkévé tehet minden országunkbeli zsidót.

— **Dr Szegő Ernő temetése vasárnap délelőtt volt.** Délelőtt 10 órakor a gyászház udvarán megjelent a város zsidósága, a bradi, hunedoari, hategi hitközségek és cionista helyicsoportok küldöttjei, sok-sok barátja, ismerőse, tisztelője. Fischer loel főrabbi magas szárnyalván, költői szépségekben gazdag, gyönyörűen felépített beszédében vázolta az elhunyt érdemeit, felsorolta munkásságának maradó emlékeit s ismertette életének kezdetes idejét, melyet hitéért és meggyőződéséért folytatott. A szívbemarkoló gyászbeszéd mély hatást gyakorolt a gyászoló közönségre. Utána dr Caba Emil vármegyei kórházi főorvos lépett a koporsóhoz és az orvosi kar nevében mondott megható gyászbeszédet. Dr Lőrincz Jenő a zsidó hitközség elnöke intézményeik nevében mondott köszönetet a munkásságáért és bucsuztatta. Az óriási tömeg menetté alakulva kíséerte utolsó útjára. A temető kapujában dr Rapaport Lipót iliai hitközségi elnök és cionista vezetőember a barátok és küzdőtársak háláját, köszönetét és elismerését tolmácsolta s vett megható bucsut. A nyitott sírnál dr Weimann Jenő a cionista szervezetek és barátok, a devai, bradi, hategi, marosillyei szervezetek nevében bucsuzott az ardeali cionizmus kiváló halottjától. Lauffer Vilmos Chewra elnök egyesülete nevében róta le a kegyeletes halát munkásságával szemben.

x BUCURESTIBEN ha jól és olecsón akar ékeezni, keresse fel Herschkovits Samu orth. koser panzióját, Calea Rahovei 24 sz. alatt (Tribunal mellett).

PETROASA

Sebő penzió

jud. Bihor, via Sudrugin. — Telefon 2.

nyaralóhely

a havasok aljában, portmentes levegő, szabad fürdő, szép kiránduló helyek, villany világítás, posta, telefon, kiser. Elsőrendű ellátás 1 autobusz és 3 gyorsmotor járat naponta.

Árvák szombatja

Az ardeali Zsidó Árvagondozó egyszer évente felhívással fordul Ardeal hitközségeihez, hogy nyaralattási akciójára az anyagi fedezet egy részét templomi adományok formájában megszerezhesse. Erre annál inkább szükség van, mert az Árvagondozó számlója azoknak a nagy igényekkel, amelyek a nyaralásra és testi megerősítésre szoruló gyermekek serege vele szemben támaszt, a legnehezebb körülmények dacára folyamatosan, a legnehezebb nyaralótelep további kibővítését. Az építési munkája lázas tempóban folyik, hogy június 29-re, mire az üdülésre kijelölt gyermekek első csoportja elindul, ismét egy emeleti traktus legyen készen 50 új férőhellyel és így ez a szép gyermekvédelmi intézmény ez évben 2 turnusban 400 gyermeket fog tudni a nyaraltatás áldásaiban részesíteni.

Csak a gyermekek ellátása 500.000 lejt igényel és 200.000 lejtbe kerül az ez évi új építkezés, amelyek költségeihez számos erdélyi cég nyújtott a beindított gyűjtési akció során hozzájárulást.

Az Árvagondozó vezetősége Balak szombatját, június 26-át tűzte ki az árvák szombatja akció kezdetéskre, amikor minden hittestvérünknek módjában áll ezen nemes célra a Tóra előtt a maga adományát felajánlani. A hitközségek külön körlevélben felkértek, hogy minden templomban és fiókiműházban rendezzék meg ezt a Szombatot és erre öket úgy az Orth Központi Iroda, mint az Országos Izr. Iroda a maga külön körlevelében nyomatékosan felhívta. Azokat pedig, akik valamely oknál fogva nem járulhattak a Tóra elé, ez uton kéri az Árvagondozó vezetősége, hogy adományait az illetékes hitközség vagy helyi csoport útján juttassák el erre a nemes célra.

Azon városokban, ahol az Árvagondozónak helyi csoportja van, az így egybegyűlt összegek a helyi árva és szegény gyermekek nyaraltatására fordítatnak, másutt felajánlott templomi vagy más adományok pedig közvetlen az Árvagondozó központjához, Cluj, str. Paris 36 küldendők el és ezen összegekből kisebb hitközségek árva és szegény gyermekeit fogja a központ közvetlenül nyaraltatni felvenni.

Minden hittestvérünk gondoljon az Árvák Szombatjára, a gyenge és betegsére hajlamos árva és szegény zsidó gyermekekre és vegye ki minél nagyobb mértékben részét ebből a nemes akcióból.

— **A kultuszminiszterium szabályozni akarja a jesivák működését.** A napokban Sigheten tartózkodott dr Zenobie Paclisanu, kultuszminiszteriumi vezérigazgató, a kisebb-ségi felekezeti ügyek referense. A vezérigazgató Sighetre érkezése után magához kéri Teitelbaum Zalman Leb ortodox főrabbit és Jorzoavis Lipót hitközségi elnököt, aiktól a Maramuresben működő jesivák szervezését és működését illetőleg kért alapos felvilágosításokat. A vezérigazgató azután megtekintette a sighet-i jesivát és kijelentette, hogy a kultuszminiszteriumban tervezet készítenek elő a jesivák működésének szabályozására. A vezérigazgató nem volt hajlandó bővebben nyilatkozni a készülő tervezetvel kapcsolatban. Kijelentette különben dr Paclisanu, hogy megbeszéléseket folytatott a jesivák működésének szabályozása kérdésében Wesel Albert turdai főrabbi, az Ortodox Iroda központi elnökével.

— **Barmizvoh.** Felemelő családi ünnepség folyt le az elmúlt napokban Ermanan Albert turdai nekemester házában. Fia, Laszlo tartotta Barmizvoh-ját és az ünnepségre összegyűlt szép számú vendégsereg előtt feltűntést keltő beszédet tartott. A Barmizvoh-t a vendégek meleg ünneplésben részesítették.

— **A Husztion vendégszereplő „Hami-bah” zsidó szintársulat a napokban adta elő a helybeli J. Eisikovics fiatal zsidó író „Der Morgenstern” c. szinpadí művét rendkívül nagy sikerrel.**

Havonként kétszeri társasulások a párisi világkiállításra

Budapest, Eecs, Milano és Venecia megtekintésével — Az első indulás 1937 július 10-én

Teljes gyógykezelés Karlsbad-ban, Marienbad-ban, Franzbad-ban, Pösingben és más csehszlovákiai fürdőhelyeken.

Szobák fenntartása az ORT carmen-szival villában, Csodás fekvéssel, elsőrangú ellátással.

Kérjen mielőbb prospektust és részletes információt az

Organizația Română de Turizm

fiórodjában, București, Calea Victoriei 70, Tel. 4.41.65

Bucuresti. — A jasy-i ügyvédi kamara hat zsidó ügyvédet kizárt tagjai sorából. Névszerint: Segal, Bárascch, Rotman, Smarech, Altersen és Zalman ügyvédek. A kizárási okok: hogy hatan az öt évvel ezelőtt beadott kérvényben, amelyben felvették a kizárási ügyvédi kamarába, rosszul állították ki a formulárákat, amelyet most fedeztek fel. A kizárt ügyvédek orvoslás végett az igazságügyminiszterhez és az ügyvédszövetséghez fordultak. További kizárási okok is el vannak készülve. A bucuresti demokrata sajtó sulyosan elítéli a kizárást, addig a szélsőjobboldali orgánusok úgy írnak róla, mint a régen várt tisztogatósi folyamat kezdetéről, amelyet nemcsak a megkezdés, majd minden romániai ügyvédi kamarában.

Páris. — Léon Blum miniszterelnök fogadta a Waad Leumi megbízottját, Jichac Ben Zwi-t és kijelentette, hogy az épülő ország iránti szimpátiája közismert. Ezután is minden tekintetben támogatni fogja Palesztina felépítésének munkáját. Jichac Ben Zwi ezután részletesen ismertette a most folyó munkát és az aktuális problémákat. — A franciáországi lengyel származású zsidók tiltakozó sűrűségű küldetését Moszkva köztársasági elnöknek Varsóba, amelyben tiltakoznak a pogromok ellen. Egyidejűleg delegáció kereste fel Lukaszewic párisi lengyel nagykövét, akit szintén felkérték arra, hogy kormányával intervjút adjon. — 76 éves korában elhunyt Párisban a híres orosz-zsidó ügyvéd, Henry Sliosberg, aki régebben a szentpétervári hitközség elnöke volt. Sliosberg azoknak egyike volt, aki a cári Oroszországban a zsidók jogairól hitván harcoltak. Amikor a forradalom kitört, el kellett hagynia az országot, mert a polgári liberális eszmék híve volt. Az utóbbi években a párisi orosz-zsidó hitközség elnöke volt és minden zsidó jótékonyági akcióban résztvett. Néhány évvel ezelőtt két kötetben megírta memoárjait, amelyek rendkívül érdekes dokumentumai az orosz zsidóság legutóbbi 50 éves törtéelmének. Japohitszky írt a könyvhöz előszót.

London. — Most vált ismertté Sir Herbert Samuel teljes új címe, grófi rangra való emelésével kapcsolatosan, amely így szól: „Viscount Samuel of Mounth Carmel and of Tocieth in the City of Liverpool.” Lord Samuel június 9-én foglalta el helyét a lordok házában, azon a napon, amikor Baldwin bevezetői voltak: Viscount Mersey és Viscount Allendale.

Tel-Aviv. — Litvánia volt miniszterelnöke, Merkis meglátogatta Tel-Avivot, ahol Dav Haos polgármesterhelyettes fogadta, aki elűt bémulatókat adott kifejezést a Palesztinában látottak fölött.

Varsó. — A Disconto banknak és bankok szervezetének elnöke, Paul Halperin 70 éves korában szívizéhdűs következtében elhunyt. Halperin a lengyelországi gazdasági élet egyik vezéralakja volt, tagja volt a Jewish Agency központi karátériumának, mint a lengyel nem-cionisták megbízottja, azok közül elnöke a varsói judaistikus intézet kuratóriumának.

Köln. — Ezenben egy 59 éves katolikus hitre tért zsidót egy évi és háromhavi fogságra ítélték fajjagyalizási kísérlet miatt. Ugyanez hasonló okok miatt elítéltek egy 78 éves zsidót Breslauban egy évi fogságra.

Lissabon. — A portugál kormány tiltakozik az ellen, mintha külföldi zsidókat kiutasítana minden ok nélkül. Csak olyan személyeket utasítottak ki, akik számos országban kint tartózkodtak, mint nem kívánatos elemek. A zsidóknak, akiknek rendben van ügye, nincs mitől tartani.

Berlin. — Hivatalos jelentés szerint egy berlini gyáros, aki múlt évben Junkippurkor másfél órára bezárta gyárát, ezért négy havi fogságot kapott. Tragikomikus a dologban, hogy szeptember 26-ika óta, amikor a deliktumot elkövette — a vállalat árja kezébe került. A Bne Brit szervezet választmányi ingó és ingatlan vagyonát elvette a Gestapo — amit azt korábban megírták — és most jelentős érdeket arról, hogy a konfiskálást a legnagyobb alapaossággal végezték el. Összesen kétmillió márká vagyont vettek el, amit a német titkos rendvértől olyan „alaposan” történt meg, mint az elűréség kevesel, mert sokkal többre számított. Az elűréség frontkatonák voltak, mostantig praktizálhattak, le elűrészték valamennyi árja kliensüket és a zsidók is kénytelenek árja ügyvédek menni, ha az akarják, hogy ne veszítsék el pereiket.

Az Országos Zsidó Párt június 20-án és 21-én tartja kongresszusát Bucurestiben

Megírtuk már egyik legutóbbi számunkban, hogy a Zsidó Párt június 20. és 21-ik napjain Bucurestiben országos értekezletet tart, amelynek rendkívül fontos tárgysorozata lesz. Mindenekelőtt dönteni fognak afelől, hogy fenntartják-e továbbra a pártközi megállapodást az Unione Evreilor Roman-nal s az elkövetkező választási harcokba együtt megy-e a Zsidó Párt az UER-rel, vagy önállóan. Dr. Fischer Tivadar, mint a párt elnöke részletesen beszámol majd a párt utóbbi éveiben végzett munkásságáról és a párt jövője szempontjából lényeges kérdésekről.

A június 20-án kezdődő országos értekezlet iránt országsszerzte nagy az érdeklődés a zsidóság körében és a párt erőteljes manifesztációja lesz ez az országos pártértekezlet, amelynek tárgysorozata különben a következő:

Vasárnap, június 20-án a Tomis mozgó nagyteremben dr. Fischer Tivadar, az Országos Zsidópárt elnöke nyitja meg a kongresszust, majd dr. Mayer Ebner, Miss Weissmann, dr. S. Singer, dr. Fischer József, dr. Nobel Sándor és S. Rosenhaupt ügyvéd a Zsidó Párt tevékenységéről és az általános politikai helyzetéről tartanak beszámolót. Ezt követően a Jogvédő és az állandó bizottság választását ejtik meg. Vasárnap délután a jogvédő bizottság adja elő jelentését, utána a kongresszus vezetőség megválasztására kerül sor, majd ezt követően Benvenisti ügyvéd a Zsidó Párt első kongresszusától a mai napig kifejtett aktivitásáról szóló jelentése következik. Utána vidéki jelentések, pénzügyi jelentés, amit Fischer Vilmos ad elő. A politikai referátumot Jean Cohen ügyvéd és dr. Krämer Marcus tartják. A Zsidó Párt ifjusági szervezetének működéséről dr. S. Jakercaner mérnök referál, míg a gazdasági jelentést S. Rosenhaupt és M. Segal ügyvédek tartják. Este 9 órakor a strada Lipscaeni 7 sz. alatt levő Berkovits vendéglőben társas vacsora lesz. Hétfőn a bizottságok munkáját és a határozathozatal után a kongresszus befejezést nyer.

Hogyan vélekedik a Völkischer Beobachter a csehszlovákiai zsidóság helyzetéről? — Berlin. — A „Völkischer Beobachter” cikksorozatát kezdett a délkelet-európai államok zsidókérdésével kapcsolatosan. Előbb Románia zsidóságával foglalkozott, most pedig a csehszlovákiai zsidóság helyzetével, a következő címen: „Csehszlovákia, mint a világ zsidóságának bástyája” és kifejti, hogy a köztársaságban világnézeti okok miatt zsidókérdés nincsen és nem mutatkozik antiszemita jelleg. A csehszlovákiai közéletben — írja a lap — jelentős befolyással bírnak a zsidók. Itt nincs zsidó proletariátus, mint Lengyelországban és Romániában (a podruszi zsidókra nem gondol a berlini antiszemita sajtó? a szerk. megjegyzése). A cikk ezzel fejeződik be: „A csehszlovákiai zsidókérdés külön tanulmányt igényel. Az állam további sorsára befolyással lesz a zsidókérdés. A csehszlovák nép ma még minden tudtában annak, hogy milyen veszélyt rejteget hazájában. Tekintetel terveszerien eltérítik ettől a szemponttól. De nagyon fontos mindezek dacára, hogy azokban az államokban foglalkozzanak ezzel a kérdéssel intenzíven, amelyeknek szerepe lehet a Dunakérdés megoldásánál”.

„HASOMER HACAII” A REVIZIONISTÁKKAL KÖRÜTT EGYSZÉSG ELLEN. A „Hasomer Hacaith” szervezet nyilatkozatot tett kizárólag a lapokban a „Hiszladrut” és revizionista munkásságát közötti egység ellen. Követelik, hogy érvénytelenítsék a megkötött egyezményt.

„HASOMER HACAII” A REVIZIONISTÁKKAL KÖRÜTT EGYSZÉSG ELLEN. A „Hasomer Hacaith” szervezet nyilatkozatot tett kizárólag a lapokban a „Hiszladrut” és revizionista munkásságát közötti egység ellen. Követelik, hogy érvénytelenítsék a megkötött egyezményt.

„HASOMER HACAII” A REVIZIONISTÁKKAL KÖRÜTT EGYSZÉSG ELLEN. A „Hasomer Hacaith” szervezet nyilatkozatot tett kizárólag a lapokban a „Hiszladrut” és revizionista munkásságát közötti egység ellen. Követelik, hogy érvénytelenítsék a megkötött egyezményt.

BAR TIZ VOLNA...
Két hitsorsos egy budapesti kávéházban politikáznak és ráterelődik a szó Rajnisra is.
— Nagy antiszemita — mondja az egyik.
— Igen — hagyja rá a másikat — bár tíz ilyen politikuskunk volna.
— Hogy mondhatsz ilyet?
— Nu, mit mondtam? Hogy bárcsak tíz olyan politikuskunk volna, mint Rajniss. De sajnos, legálább száz van.

MI A KULONBSÉG KAR ÉS SZERENCSELENSEG KOZOTT

Hitler, Göring és Göbbels egy felvonulást néznek a berlini hadügyminiszteriumi balkonján és azon vitáznak, mit jelent szerencsétlenség és mit az a kifejezés, hogy „kár”. Nem tudnak megegyezni. Arra megy egy zsidó és elhatározzák, hogy megkérdeik tőle.
— Ha nem lesz bántódásom, megmondom. — Szerencsétlenség volna, ha ez a balkon leszakadna, — de nem volna kár érte.

MÉG EGY ROCKEFELLER TRÉFA

— Erdekes, hogy Rockefeller 98 lett, amikor meghalt.
— Mert akármilyen gazdag is volt, nem akartak rábízní egy százasit...

GERBEN IS TORTENTEK ATROCITASOK

Egy lengyelországi zsidó így töpreng, amikor azt hallja, hogy Gerben is történtek atrocitások:
— Itt hiába áll az a Szentírásban: neohaalem esz ha-ger?

EDWARD ESKUVŐJE...

— Miért esküdött Edward Simpsonnéval épen május 9-én és miért nem Ijar 5-án?
— Miért auzerechnet am drillen Ijar?
— Weil er ist bei Ihr, der dritter ...

ESKUVŐ UTAN...

A fiatal férj így szól: én és a feleségem egy test egy lélek vagyunk.
Mire az asszony:
— De azért ne felejtis el két ebédet rendelni a vendéglőben...

SZÓLASSZABADSÁG LENGYELORSZÁGBAN

Egy lengyel zsidó mondja:
— Nálunk Lengyelországban a legnagyobb szólásszabadság uralkodik, mindenki mondhat a zsidókra amnyi rosszal, amennyit akar...

MI A MONOLOG?

— Apukám — kérdi a kisfiú, — mit jelent ez a szó: monolog?
— Monolog az, amikor én anyáddal beszélgetek.

A ROSSZ EMBER

Volt egyszer egy bankvezér, aki rettenetesen rossz ember volt.
Ez a bankvezér egyszer egy választott bírósági tárgyaláson elnökölt. Két zsidó is veselkedett egyúttal, amíg a ügy nagyon szűkös volt és örökös volt, amíg a felek és az ügyvédek valahogy tisztázták a dolgot.
Az ügy megértett az ítéletre, a felek némán várak, az elnök pedig tenyerébe hajlotta a homlokát és gondolkodott. Izaalomban feltek a pörök és az elnök meg mindig gondolkodott. Már egy negyedóra is elmúlt, mire megszólalt az egyik tanácsos:
— Herr Generaldirektor, hier ist nicht zu helfen, beide Parteien können den Prozess nicht verlieren.

MÉG KERDÍ?

Egyik zsidó politikuskunkhoz beállított a héten a szolgál és így szól:
— Nagyságos ur, egy horogkeresztű röpiratot találtam, mit csináljak vele?
— Hol talált?
— Bocsnát — szól a szolgál — a félreest helyen.

— Na és még kérdi, hogy mit csináljon vele?
TIPOGRAFIA SONNENFELD ORADEA.

NÉPUNK

Főszerkesztő: Wasserstrom Sándor **ZSIDÓ HETILAP** Felelős szerkesztő: Leitner Zoltán

Nagy demonstráció Bucurestiben a zsidó népjogok védelmében

A Zsidó Párt második országos kongresszusa, nagy érdeklődés mellett zajlott le a fővárosban - Ujból Dr Fischer Tivadar lett az elnök - A zsidóság politikai sulya, csak a jól megszervezett Zsidó Párt útján lehetséges

Lapunk legutóbbi számában megemlékezünk arról a nagyjelentőségű eseményről, amelyet a Zsidó Párt országos kongresszusa jelent. Időközben lezajlott a kongresszus Bucurestiben és ez a megmozdulás méltóságos volt, a mai időknek és a nagy feladatoknak megfelelő. Sulyt és jelentőséget ennek a kongresszusnak nem a külsőségek adták, — bár az is nagyon impozáns volt — hanem érezní lehetett az a centripetális erőt, amelyet az ország minden részében élő zsidóság óhaja, kívánsága és várakozása jelentett az ország fővárosában. Nagyszámú delegátus jelent meg, az ország minden részéről, akik a zsidóság ügyét képviselték magát, mert ez a tudja Románia egymilliónyi zsidóságát, hogy nemcsak a cian alkotmányos küzdelem indul, amely hosszú időre elődönti a zsidóság jövődöbeli sorsát is. Mert nem lehet közömbös, s nem lehet mindegy nekünk, hogy a gogo-cuzista, vagy valdista pártok törnek-e elő a választáson, vagy a polgári demokrácia védelmezői, az alkotmányosság sáncait védő pártok, a liberális párt, vagy a nemzeti parasztpárt tartja-e fenn azt a változásügyi rendszert, amely oly jól bevált országunk politikai életében.

Ha azt akarjuk, hogy a zsidóságnak, számarányának és gazdasági sulyának megfelelő pozíciója megvédessék, akkor rendkívül fontos, hogy politikailag is szervezett legyen. De nem mint függvény, hanem mint önálló szerv, amely sulyt és tekintélyt jelent befelé és kifelé egyaránt. Befelé ezt a sulyt csak úgy érheti el, ha a zsidó tömegeket megszefoálja. 150—200.000 szavazatról van szó, amely sokszor döntőleg befolyéssalhat egy választást, de ha már nem ér el egyebet, azt mindenesetre, hogy megtegyék parlamenti képviselőhez jut a zsidóság, amelynek jelentőségét talán íol sem tudják sokan fogni jelen pillanatban. Csak Lengyelországra utalunk, ahol a sejm-képviselőknek közönségesen a zsidóság, hogy a rettenő antiszemita nyomást mégis kivédik és csak arra utalunk, hogy a breszlívtovszki szomorú napon az egyik zsidó képviselőt sirva kérték, hogy maradjon közöttük, mert az ő immunitása rájuk is védőleg terjeszti szárnyait.

Mintha ma jobban tudatában volna a romániai vidéki zsidóság annak, hogy létkérdés a politikai szervezetség a Zsidó Párt keretein belül, s a Tomis nagyteremben nagyszabású demonstráció zajlott le. S nem

kérdés akar lenni, de lapunk legutóbbi számában hangzatosított elvet is hosszabb vita után magáévá tette a kongresszus. Kijelentette, hogy továbbra is kívánatosnak tartja az UER-el való együttműködést és megállapította a feltételeket, amelyek alkalmasak arra, hogy az együttműködést harmonikus és eredményessé tegye.

Konkluzióképen leszögezhetjük, hogy a Zsidó Párt újabb aktivitásának első etapja nagyszabású, méltóságos és jelentős volt, amelyről különben a következő tudósításban számolunk be:

Dr FISCHER TIVADAR ELNÖKI BESZÁMOLOJA

A Zsidó Párt elnöke, dr. Fischer Tivadar lépett az emelvényre és több mint egy óráos beszédben vázolta a romániai zsidóság jelenlegi helyzetét. Leszögezte mindenekelőtt a párt legsarkalatosabb ideológiai ítéletét, mely szerint csak népképségek alapon, zárt politikai egységként remélheti az ország zsidósága jogainak maradéktalan kiküzdését.

Mi a tennivaló?

Az első tennivaló a párt alapos megszervezése. Csak egységes szervezettel tudjuk felbenni a harcot peszelyeztetelt jogainkért. A Zsidó Párt ideológiaihoz esatlakozhat minden zsidó, bármilyen felfogása van vallási, vagy kulturális kérdésekben. Hamisnak bizonyult az egyéni asszimiláció s csak a népi emancipáció jelentheti a zsidókérdés egységes rendezését. A zsidóságnak emtnens kötelessége, hogy mint különálló kisebbség jelentkezzék a közéletben, mert csak ez képezheti biztosítékát realitási jogai integritásának és követelése megvalósításának. Németlen kell a Zsidó Párt erejét és akcióképességét.

Számkén van a többi zsidó szervezetekkel való együttműködésre és elsősorban az UER-el való

A román nép nem hagyja, hogy lelkében felgyujtsák a gyűlölet lángját

Nyissa ki szemét a többségi nép, lássa meg a realitásokat és ne engedje magát félrevezetni hazugságoktól.

Valótlan az, hogy a zsidóságnak a kereskedelemben és iparban való részvétele peszelyeztetni a román nép gyermekeinek érdekeit. Epen ellenkezőleg, a zsidóságnak, az ország különböző területei ágaitban való részvétele a civilizációt fejleszti,

A Zsidó Párt első alelnökének, Bauberger dr. nek és dr. Szegő Ernőnek elparentálása után, — akiknek emlékét néma felállással gyászolta a kongresszus, ráter Dr Fischer Tivadar a zsidóság helyzetének analizésére. A legutóbbi, 1935-ban tartott kongresszuson is nehéz helyzetben volt a zsidóság, de az utóbbi három évben romlott a helyzet, mert olyan korszak köszöntött reánk, amelyben titokzatos erők igyekeznek odahatni, hogy itt is megsemmisítsék az emberi civilizációt által elért ama jogokat, amelyekért generációk küzdöttek. Ez a harc a zsidó existenciák ellen irányul. Egy nagy európai állam zászlajára a zsidó nép megsemmisítését írta. S ezt a törekvést nem csupán határain belül akarja érvényesíteni, hanem ki akarja terjeszteni az egész világra. A romániai antiszemita mozgalom 1921-ben indul meg és azóta állandóan erősödik. Az antiszemizmus ma már állampolitikai faktort jelent az országban. Rendkívül sok sajtóorgánuson naponta mérgezi az atmoszférát és uszít a zsidó lakosság ellen. A prohiliterizmus szle fuj az országban és e néhez helyzetben

a zsidóság élethelehetőségeit akarja megszerelni a Zsidó Párt.

együtttes akciókra, ez azonban nem zárja ki azt, hogy a Zsidó Párt önállóságát megőrizze és hivatásának teljesítését továbbra is folytassa.

Vannak akik azon a véleményen vannak, hogy jobb, ha nem veszünk részt a választásokon. Ezzel az elgondolással egyenlő az a gondolat, hogy szünjön meg a párt. Nekünk azonban, akiknek szent ennek a pártnak hivatása, mindent el kell kövessünk azért, hogy a párt, a közélet minden fórumán és a parlamentben is hallása hangját a szavazati jogot, mint zsidó etnikai származású román állampolgárok, szerzett jogainak tekintjük, amelyet a népi kollektívum rendelkezésére kell bocsátanunk.

hasznát jelent az egész ország lakosságának és nőeinek az állam presztizsét. Örültség volna kétségbeonni a románság prioritásait. Azonban nem hely a mi számunkra is ebben az országban, amelyhez elszakíthatatlan kapcsolatok fűznek, hogy mint egyenlő polgárok élhessünk és szabadon fejlődjünk. Hallgasson a román nép tisztán szívén, majd bejelentette, hogy a Zsidó Párt a legteljesebb